Latvijas Darba devēju konfederācija

Atbildīgas pārmaiņas – iespēja nākotnei

LDDK 2008. gada
darbības novērtējums un
2009. gada rīcības plāns

LDDK 2008. gada darbības novērtējums un 2009. gada rīcības plāns

Saturs

LDDK prezidenta Vitālija Gavrilova uzruna – Uzņēmēji ir ekonomikas virzītājspēks un Latvijas nākotne! 2

LDDK ģenerāldirektores Elīnas Egles ziņojums – Atbildīgas pārmaiņas ir iespēja kļūt stiprākiem! 3

LDDK darbības stratēģija 2009–2013 4

Ekonomikas stabilizācija un izaugsmes atjaunošana 5

Elastdrošība – sakārtota darba attiecību vide, darba ražīguma pieaugums un produktivitātes kāpināšana 8

Kvalitatīvs un pieejams cilvēkkapitāls darba ražīguma kāpināšanai 10

Uzņēmējdarbību veicinoša infrastruktūra, pieejamie energoresursi un vides aizsardzība 12

Interešu pārstāvība – Latvijas konkurētspējas priekšnoteikums 14

Korporatīvā sociālā atbildība ilgtspējai 16

LDDK aicinājums 18

Pakalpojumi LDDK biedriem 19

LDDK padome 20

Pateicības sadarbības partneriem par iespēju īstenot biznesam nozīmīgas interešu pārstāvības iniciatīvas 21

BIEDRI 22

LDDK prezidenta Vitālija Gavrilova uzruna

Uzņēmēji ir ekonomikas virzītājspēks un Latvijas nākotne!

Latvijas Darba devēju konfederācija (LDDK) jau piecpadsmit gadus atrodas sabiedrībai nozīmīgu notikumu degpunktā, apvienojot arvien vairāk Latvijas uzņēmēju un piesaistot ievērojamākās nozaru un reģionālās darba devēju organizācijas, kā arī profesionālās biedrības. Spēku apvienošana kopīgu mērķu labā ir atbildīgu uzņēmēju filozofija, kas tiks pārbaudīta tieši reālās ekonomikas pārmaiņu laikā. Saliedētība, viedokļu konsolidācija un vienota izpratne par situācijas risinājumiem var kalpot par pamatu Latvijas iespējām pārvarēt gan ekonomisko krīzi, gan sociālo spriedzi.

Uz Latvijas ekonomiku nav iespējams raudzīties atrauti no globālās ekonomikas, kas patlaban pārdzīvo nebijušas reformas, saskaroties ar konkurētspējas mazināšanos starptautiskajos tirgos, finanšu resursu trūkumu un nacionālo valstu protekcionisma politiku. Tāpat to nav iespējams vērtēt bez darba devēju viedokļa un līdzdalības.

Par svarīgākajiem sasniegumiem LDDK var minēt gan valsts un pašvaldību, gan sabiedrības atbalstu sociālajam dialogam, kas ir nozīmīgs komunikācijas veids biznesa, darbinieku pārstāvjiem ar valdību, risinot tādus aktuālus tautsaimniecības jautājumus kā uzņēmējdarbības vides uzlabošana, nodarbinātība un ekonomikas stabilizācija. 2008. gadā sarunas ar valdību, Ministru prezidenta ieinteresētība runāt ar biznesa pārstāvjiem, Valsts prezidenta aktīvāka iesaistīšanās Latvijas ekonomikas jautājumu risināšanā ir tikai pirmie soļi uz kompromisu starp uzņēmējiem un valsti, kurus sagaida saspringts darbs plecu pie pleca turpmākajos gados.

Ņemot vērā ekonomiskās krīzes izraisītos notikumus un Latvijas ilggadējās saistības ar Eiropas Komisiju (EK) un Starptautisko Valūtas fondu (SVF), LDDK panāca, ka Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes (NTSP) pārstāvji līdzdarbosies aizdoto līdzekļu izlietojuma uzraudzībā un atsevišķu jomu monitoringā. LDDK neatbalsta valdības izvēlēto fiskālo politiku, paaugstinot nodokļus, un norāda virkni risinājumu, kurus pieņem citu valstu valdības, piemēram, samazina nodokļus. Viena no ekonomikas problēmām ir īslaicīgas likviditātes nodrošināšana, kā arī iespēja apgūt Eiropas Savienības struktūrfondu līdzekļus, tāpēc LDDK uzsāka sarunas par valsts atbalsta finanšu instrumentu izstrādi, paralēli līdzdarbojoties nodokļu politikas pārskatīšanā, ES struktūrfondu aktivitāšu izvērtēšanā jaunajos apstākļos un valsts funkciju auditā. Rasti risinājumi valsts garantijām, riska kapitālam un konkurētspējas veicināšanai produktus un pakalpojumus eksportējošiem uzņēmumiem. Turpmāk ir svarīgi, lai aizņemtie līdzekļi finanšu sektora stabilizācijai būtu pieejami tautsaimniecībai un veicinātu ekonomisko aktivitāti.

2008. gadā notika plašas konsultācijas ar citu valstu darba devēju organizācijām dažādos forumos. Par vienu no veiksmīgākajiem var uzskatīt LDDK, Eiropas Komisijas (EK) pārstāvniecības Latvijā un LR Ārlietu ministrijas kopīgi rīkoto pasākumu. Pirmo reizi vienkopus pulcējās Baltijas jūras reģiona valstu darba devēju organizāciju vadība, lai izstrādātu ieteikumus ekonomiskās izaugsmes un uzņēmējdarbības veicināšanai reģionā. Rekomendācijās tiek likts uzsvars uz darba tirgus integrācijas nodrošināšanu, atceļot tirdzniecības un investīciju barjeras, uz infrastruktūras attīstīšanu un enerģētikas sektoru integrācijas veicināšanu, vides jautājumu aktualizāciju, ieskaitot lauksaimniecību un drošību uz jūras, lielākiem ieguldījumiem inovācijās un to praktisku izmantošanu. Šīs rekomendācijas kalpo par pamatu gan Latvijas nacionālajai pozīcijai, gan Biznesa konfederācijas (*Business Europe*) pozīcijai.

Notika pirmais Baltijas organizētās pilsoniskās sabiedrības forums, ko rīkoja Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK), kurā iekļauti ne tikai darba devēju un darba ņēmēju pārstāvji, bet arī dažādu interešu grupu pārstāvji. Forumā tika aktualizēta diskusija par pilsoniskās sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā – tās teorētiskajiem un praktiskajiem aspektiem gan trijās Baltijas valstīs, gan citās ES dalībvalstīs. Baltijas valstis kļūst stratēģiski svarīgākas, un diskusijās ar sociālajiem partneriem Eiropas līmenī uzmanība tiek pievērsta nepieciešamībai stiprināt Eiropas reģionu sadarbību. Lai Baltijas valstis un ES kopumā nodrošinātu labklājību nākotnē, laba partnerība, kas balstīta uz savstarpēju cieņu un izpratni, kā arī sadarbību ar kaimiņvalstīm, pirmām kārtām jau Krieviju, ir ārkārtīgi nozīmīga.

Latvijas darba devēju spēku starptautiskā vidē noteiks pašu spēja sadarboties. Līdzvērtīgu spēles noteikumu panākšana Latvijas uzņēmumiem reģionā, Eiropā un pasaulē līdztekus ar atbalstošu valsts politiku būs noteicošais faktors Latvijas un tās ekonomikas konkurētspējai. LDDK starptautisko konkurētspēju un pārrobežu tirdzniecības veicināšanu stiprinās ārējo organizāciju sadarbības tīkli. Noslēgtie līgumi ar NVS valstīm un plānotie sadarbības līgumi līdz 2012. gadam arī ar Āzijas valstu darba devēju organizācijām kalpos par pamatu biznesa sadarbības iespējām, kā arī palīdzēs novērst šķēršļus iekļūšanai starptautiskajos tirgos. Nākotnē nepieciešama ciešāka un efektīvāka Ārlietu ministrijas (ĀM), Ekonomikas ministrijas (EM) un LDDK sadarbība, lai nodrošinātu Latvijas uzņēmējiem labvēlīgu normatīvu pieņemšanu un sekmīgu ekonomisko interešu pārstāvību. Spēcīga Latvijas biznesa interešu pārstāvība ir priekšnoteikums, lai valsts spētu attīstīt jaunus eksporta tirgus.

LDDK arī 2009. gadā turpinās pārstāvēt darba devēju intereses *Business Europe*, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejā un Eiropas Parlamentā, sadarbojoties ar deputātiem no Latvijas. LDDK darbība starptautiskajā vidē ir vērsta uz iespēju nodrošināt reformu ieviešanu izaugsmes un nodarbinātības sekmēšanai, panākot lielāku atbalstu un investīcijas inovācijās un izpētē, labāku un mazāku regulējumu uzņēmējdarbībai, uzņēmējdarbības vides uzlabošanu, kā arī ilgtspējīgas un konkurētspēju veicinošas finanses. Eiropas līmenī ir nepieciešams nodrošināt tālāku ES vienotā tirgus integrāciju, efektīvu ES pārvaldi, jāpielāgojas globalizācijai un jāapkaro visu veidu protekcionisms, jāveicina droša, konkurētspējīga un klimatam draudzīga enerģētikas sektora sistēma, kā arī jāreformē Eiropas valstu sociālās sistēmas.

Izaugsme un pārmaiņu laiks turpinās, saskaroties ar tādiem globalizācijas aspektiem kā tehnoloģiju attīstība, kapitāla un cilvēku mobilitāte. Uzņēmējdarbība ir Latvijas ekonomikas virzītājspēks, un tās aktivitāte un intensitāte ir atkarīga no valsts izpratnes par biznesa interesēm, ne tikai Latvijā pieņemot uzņēmējdarbības vides uzlabošanai nepieciešamos lēmumus, bet arī aizstāvot nacionālās intereses ES un starptautiskajā arēnā.

Tikai sadarbojoties visām sabiedrības grupām, mēs varam būt stipri un lepni par savu valsti, kopā nodrošināt izaugsmi, gūt ierosmi jaunām biznesa iecerēm, stiprināt partnerību un paaugstināt mūsu dzīves kvalitāti nacionālajā un Eiropas līmenī.

Vitālijs Gavrilovs,
LDDK prezidents

LDDK ģenerāldirektores Elīnas Egles ziņojums

Atbildīgas pārmaiņas ir iespēja kļūt stiprākiem!

Neraugoties uz pieaugošajām grūtībām – mazinoties pieprasījumam, finanšu pieejamībai un stabilitātei uzņēmējdarbības vidē –, Latvijas darba devēji ir radījuši darba vietas Latvijas iedzīvotājiem, audzējuši ieņēmumus valsts un pašvaldību budžetos, kā arī veicinājuši Latvijas vārda pozitīvu skanējumu pasaulē. Atbildīgas pārmaiņas publiskajā un privātajā sektorā nozīmē iespēju kļūt stiprākiem un celt Latvijas izaugsmi un labklājību.

2008. gads Latvijas politiskajiem spēkiem un ierēdniecībai ir devis skarbu mācību par to, ka ir jāiemācās ne tikai rakstīt daiļrunīgus stratēģiskos dokumentus un koncepcijas, bet arī jāspēj tos īstenot praksē un sadzirdēt organizēto biznesu. Ambiciozo mērķu sasniegšana Latvijā iespējama, ja no formālas sadarbības pārejam pie partnerattiecībām starp valsts institūcijām, pašvaldībām, biznesu un nevalstiskajām organizācijām. Šādai pieejai jābūt, sākot no nacionālo interešu aizstāvības ES un beidzot ar labu bērnudārzu un pansionātu piedāvājumu iedzīvotājiem.

Iepriekšējos gados nepārdomāti tērētie finanšu līdzekļi, audzējot valsts pārvaldes aparātu, ārējo parādu un nesekmīgi komunicējot ar sabiedrību par Latvijas finanšu sistēmas stabilizēšanu, turpmāk atspoguļosies Latvijas ekonomikā – samazināsies ekonomiskā aktivitāte, IKP gaidām ar lielu mīnuszīmi, sadārdzināsies resursi, un būs ierobežota finanšu pieejamība īstermiņa likviditātes nodrošināšanai.

LDDK aktīvi iesaistījās Finanšu ministrijas (FM) iniciētajās darba grupās, uzsverot nepieciešamību modelēt plānotās izmaiņas nodokļu politikā, to ietekmi uz uzņēmējdarbības vidi un citiem nodokļu ieņēmumiem. Diemžēl vienota modelēšanas sistēma netika izveidota, tomēr, pateicoties LDDK biedru atbalstam un Ekonomikas ministrijai, uzņēmēji nodemonstrēja spēju modelēt nepieciešamās uzņēmumu ienākuma nodokļa izmaiņas, lai veicinātu modernizāciju. Valdība tika aicināta nepaaugstināt nodokļa slogu ekonomikas lejupslīdes laikā, sniegt stimulus konkurētspējas un augstas pievienotās vērtības produktu un pakalpojumu ražošanai. Gada laikā LDDK nodrošināja uzņēmēju aktīvu dalību arī valsts budžeta apspriešanā. Diemžēl parakstītā vienošanās starp Ministru kabinetu, LDDK un Latvijas Brīvo arodbiedrību savienību (LBAS) par 2009. gada valsts budžeta izstrādāšanas principiem tika izpildīta daļēji. Samazināt valsts pārvaldes administratīvos izdevumus par 15%, nepaaugstināt nodokļus – par šiem principiem vienojās NTSP sociālie partneri un valdība, tomēr šī vienošanās tika lauzta, saskaroties ar ekonomikas lejupslīdes radītajām problēmām finanšu sektorā.

Pārvarēt krīzi būtu vieglāk, ja valsts pārvaldībā iesaistītās personas laikus atbildīgi ieklausītos biznesa pārstāvjos. LDDK padome un eksperti pēdējo divu gadu laikā vairākkārt aicināja deputātus būt tālredzīgiem un samazināt administratīvos izdevumus, likvidēt nevajadzīgās funkcijas, veidot partnerību un nodot privātajam sektoram to funkciju īstenošanu, ko pieļauj likums. 2008. gada nogalē un 2009. gada sākumā paveiktais ir vērtējams pozitīvi – tiek samazināts valsts pārvaldes aparāts un izdevumi, tomēr pārvaldes pārvērtēšana noris novēloti, sasteigti un nepārdomāti, neveicot funkcionālo auditu un darbinieku novērtējumu. Esam gandarīti, ka atbalstu neguva iespēja atteikties no ES struktūrfondu finanšu līdzekļiem, ko Latvijā uzskatām par attīstības naudu turpmākajai izaugsmei.

Lai Latvija saņemtu aizdevumu no EK un SVF, valdība izstrādāja un Saeima apstiprināja ekonomikas stabilizācijas programmu, ko LDDK kopumā atbalstīja, bet kategoriski iebilda un joprojām iebilst pret fiskālās politikas sadaļu. Lai lāpītu valsts budžeta caurumus, nodokļu slogs tiek pārnests uz uzņēmēju pleciem, paaugstinot PVN bāzes likmi līdz 21%, samazināto PVN likmi – līdz 10%, kā arī sašaurinot samazinātās likmes preču/pakalpojumu klāstu, kas ir pretrunā ar EK izstrādāto Eiropas ekonomikas atveseļošanas plānu. Tāpēc jāturpina darbs pie starptautiskā aizņēmuma efektīvas izlietošanas un atmaksāšanas mehānisma izveides, rodot sinerģijas starp valsts un pašvaldību investīcijām, finanšu sektora un reālās ekonomikas investīcijām tautsaimniecības aktivitātes veicināšanai.

2008. gadā tika risināti biznesam aktuāli jautājumi, lai mazinātu plaisu Latvijas uzņēmēju konkurētspējā ar citām Baltijas valstīm, kas sakņojas uzņēmējdarbības vides tiesiskajā regulācijā. LDDK veltīja pūles, lai mazinātu cilvēkresursu izmaksas, piemēram, atjaunotu nepārdomāti atceltos sociālās apdrošināšanas iemaksu griestus, kas sadārdzina augsti kvalificētu darbinieku piesaisti, mazinātu darba devēju izmaksas darbinieku veselības aprūpei un slimības dienu apmaksai. Nodarbinātības veicināšanai un cilvēkkapitāla attīstībai LDDK guva Labklājības ministrijas atbalstu, lai ESF finansējuma ietvaros uzsāktu konsultācijas darba tiesību un darba aizsardzības jautājumos uzņēmumiem piecos reģionos. Šāds projekts palīdzēs LDDK aktīvi atbalstīt uzņēmumus darba organizācijas jomā, strādāt pie darba tiesisko attiecību regulējuma, uzlabot uzņēmējdarbības vidi, mazināt birokrātiju un nepamatotās izmaksas uzņēmumu budžetos. Visu gadu turpinājās darbs pie grozījumiem Darba likumā, panākot vairākus kompromisus, kopumā samazinot uzņēmumu izmaksu pozīcijas cilvēkresursiem. Jāpiebilst, ka ļoti daudz darba jāiegulda, lai netiktu noteiktas jaunas prasības darba devējiem, kas rada papildu administratīvos šķēršļus un izmaksas, bet lai vienkāršotu kārtību un līdzsvarotu atbildību starp darbinieku un darba devēju. LDDK un tās biedru organizācijas deva būtisku ieguldījumu profesionālās izglītības koncepcijas un citu izglītības sistēmas kvalitāti pilnveidojošu normatīvo aktu izstrādē.

LDDK, turpinot aizsākto, 2009. gada pirmajā pusē aicinās likumdevējus pieņemt grozījumus Publisko iepirkumu likumā un Publiskās privātās partnerības likumu, kā arī PVN likumu, pārskatīt pieņemtos lēmumus fiskālajā politikā un turpmākā gada laikā saskaņot nodokļu politikas pamatnostādnes 2010.–2013. gadam. Tas būs pārbaudījums ne tikai biznesa attiecībām ar politiskajiem spēkiem un ierēdniecību, bet arī uzņēmēju savstarpējām attiecībām ar arodbiedrībām un pašvaldībām. Saskaņotu darbu veicinās arī LDDK rīcībspējas palielināšana ESF ietvaros, ko atbalsta Valsts kanceleja un kas paredz piecos Latvijas reģionos izveidot pārstāvniecības sadarbībā ar reģionālajām uzņēmēju biedrībām.

2009. gads būs attiecību pārbaudījumu laiks visos līmeņos. Nepieciešamas nozīmīgas reformas valsts pārvaldē un jāīsteno pārmaiņas pašvaldībās, mainot kopējo saimniekošanas un domāšanas veidu. Patlaban profesionalitātei, kompetencei un atbildībai jādominē pār politiskām viensētnieku un atsevišķu uzņēmumu interesēm. Jāpanāk, lai starptautiskais aizdevums būtu ilgtermiņa risinājums, kas palīdz stimulēt ekonomisko aktivitāti un pārvarēt krīzi, kā arī ieviest eiro stabilitātes un konkurētspējas stiprināšanai nākotnē. Valsts budžeta deficīta samazināšanai ir vajadzīga rīcība, kurai jābūt ekonomiskās rosības un pašnodarbinātības motoram valstī.

LDDK ir gatava sniegt atbalstu uzņēmumiem, pilnveidot valdības ieceres ekonomikas stabilizēšanai, pamatojoties uz tās biedru paustajiem priekšlikumiem. LDDK arī turpmāk būs darba devēju un uzņēmēju balsts pārmaiņu un pārbaudījumu laikā. Aicinu būt vēl aktīvākiem savu viedokļu aizstāvjiem, izmantojot LDDK interešu pārstāvības platformu un instrumentus ietekmes palielināšanai.

Elīna Egle,
LDDK ģenerāldirektore

LDDK darbības stratēģija 2009–2013

Latvijas iedzīvotāji un tautsaimniecība saskaras ar globalizācijas riskiem – finanšu sistēmas nestabilitāti, ekonomisko recesiju, valstu protekcionismu un bezdarba pieaugumu. LDDK nepieciešams vēl aktīvāk konsolidēt biznesa sabiedrību strukturālo reformu īstenošanai. LDDK apzinās, ka pilnībā jāīsteno demokrātiskas sabiedrības, tirgus ekonomikas un labas pārvaldības potenciāls Latvijā. Jāizmanto sinerģijas iespējas, ko sniedz dalība ES un citās starptautiskajās organizācijās. LDDK, lielākā un ietekmīgākā darba devēju organizācija, var sniegt ievērojamu atbalstu Latvijas biznesa sabiedrībai uzņēmumu konkurētspējas nostiprināšanā pašu mājās un starptautiskā vidē, rosināt iedzīvotāju ekonomisko aktivitāti un darba ražīguma kāpināšanu, kā arī pilnveidot valsts un pašvaldību pārvaldību labklājības un dzīves līmeņa celšanai.

Atzīmējot Latvijas valsts deviņdesmito gadskārtu, LDDK piecpadsmito gadadienu un tuvojoties piektajai gadskārtai kopš Latvijas iestāšanās ES, LDDK biedri, padomes pārstāvji un direkcija vērtēja 2004.–2008. gadā paveikto un izstrādāja LDDK darbības stratēģiju 2009.–2013. gadam.

Stratēģija veidota, pamatojoties uz Latvijas uzņēmējdarbības vides vērtējumu Pasaules Bankas (PB) pētījumos *Doing Business*, Latvijas tautsaimniecību raksturojošiem statistiskajiem rādītājiem un LDDK sasniegumiem biznesa interešu konsolidēšanā un pārstāvēšanā nacionālajā, ES un starptautiskajā līmenī. Ņemot vērā straujo pārmaiņu izvirzītās prasības un atbildību, izstrādāta jauna LDDK misija un vīzija, raksturotas LDDK vērtības, darbības virzieni, lai veicinātu biznesa sabiedrības aktīvāku līdzdalību LDDK darbā, sabiedrības un sadarbības partneru izpratni un atbalstu izvirzītajiem mērķiem. Izvirzot mērķus, uzdevumus un rezultatīvos rādītājus turpmākajam darba cēlienam, ņemtas vērā LDDK biedru un darbinieku aptaujas. Izmantota starptautiskā prakse *Business Europe* biedru vidū, Starptautiskās darba devēju organizācijas (*IOE*) pieredze un Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (*OECD*) pētnieciskās atziņas.

Misija

■ Pārstāvēt Latvijas darba devēju intereses uzņēmumu konkurētspējai, darba un dzīves kvalitātei.

Vīzija

■ LDDK ir ietekmīgākā Latvijas darba devēju interešu pārstāve.

Virzieni

■ LDDK ir divi darbības virzieni – uzņēmēju interešu aizstāvība un darba devēju pārstāvība sociālajā dialogā. LDDK biedru interešu aizstāvība ir organizētā biznesa sabiedrības pārstāvju darbība uzņēmējdarbību regulējošās, tiesiskās vides pilnveidē. LDDK iesaistīšanās nodrošina publiskās varas pieņemto lēmumu leģitimitāti ekonomiskajos un sociālajos jautājumos. Interešu aizstāvība veido tiesiskas valsts un demokrātiskas sabiedrības pamatus.

■ LDDK biedru pārstāvība apliecina tiesību un pienākumu īstenošanu, kas noteikta LDDK darbību reglamentējošos likumos. LDDK, lielākajai darba devēju organizācijai, Latvijā ir jānodrošina darba devēju pārstāvība sociālajā dialogā ar valsti un pašvaldībām, veicinot sociālo mieru un labklājību. LDDK jākonsolidē darba devēju viedoklis darba devējiem un darbiniekiem nozīmīgās jomās, jāveicina sociālā partnerība un jāpārstāv darba devēji tripartisma institucionālajā ietvarā.

Mērķi

■ Uzņēmējdarbības tiesiskās vides un publiskās pārvaldības pakalpojumu pilnveidošana.
■ Pārstāvēt darba devējus nozaru un reģionālajā, nacionālajā, Eiropas un starptautiskajā līmenī.
■ Piesaistīt jaunus biedrus pārstāvības paplašināšanai un darba devēju apvienošanai.
■ Nodrošināt organizācijas darbībai nepieciešamo finansējumu.
■ Efektīvu un kvalitatīvu procesu nodrošināšana organizācijā.
■ Pilnveidot sniedzamos pakalpojumus.

Rezultatīvie rādītāji

■ Vērā ņemto atzinumu palielināšanās un kvalitatīvie uzlabojumi.
■ Dalības nodrošināšana sociālā dialoga lēmējinstitūcijās.
■ Valstī nodarbināto darbinieku pārstāvības pieaugums.
■ Finanšu rādītāju un finansējuma piesaistes pieaugums.
■ Biedru, darbinieku apmierinātības rādītāju, komunikācijas un reputācijas rādītāju uzlabošanās.
■ Semināru, konferenču, pieredzes apmaiņas pasākumu, pētījumu, konsultāciju un interneta vietņu lietotāju kvantitatīvo un kvalitatīvo rādītāju uzlabošanās.

Ekonomikas stabilizācija un izaugsmes atjaunošana

Pasaules finanšu krīze ietekmēja ekonomisko aktivitāti pasaules tirgos, kas strauji kritās, radot virkni risināmu jautājumu valstu fiskālās politikas darba kārtībā, piemēram, finanšu resursu pieejamība, konkurētspējas stimulēšana eksporta tirgos un ekonomiskās aktivitātes veicināšana.

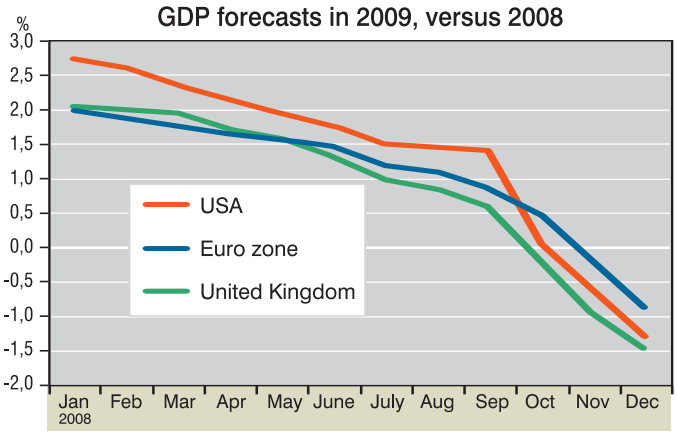

Avots: Eurostat

2008. gadu LDDK sāka, veidojot kopīgu redzējumu ar Ministru prezidentu Ivaru Godmani attiecībā uz nozaru atbalsta formām. Paredzot ekonomikas lejupslīdi, atsākās diskusija par nepieciešamību stiprināt prioritārās nozares vai izstrādāt noteiktas valsts atbalsta programmas visām nozarēm. Vienoties par šādu politisko izšķiršanos ierobežoja neskaidrie statistikas rādītāji par nozaru pienesumu ekonomikai un ieguldījumu iekšzemes kopproduktā.

Lai aktivizētu uzņēmējdarbību un godīgu konkurenci starp privāto un publisko sektoru pakalpojumu jomā, valdība tika steidzināta pārskatīt uzpūsto publiskās pārvaldes administratīvo aparātu un funkcijas, valstij neraksturīgās funkcijas nododot privātajam sektoram turpmāko pakalpojumu sniegšanai tirgus apstākļos. LDDK izteica priekšlikumus atalgojuma politikas sakārtošanai publiskajā un privātajā sektorā, minimālās darba algas un neapliekamā minimuma celšanai, kā arī darbnespējas lapu apmaksas kārtības pārskatīšanai.

LDDK padome tiekas ar Ministru prezidentu Ivaru Godmani.

Reformu novilcināšana radīja situāciju, ka finanšu krīze, kas aizsākās ASV, sasniedza Latviju nesagatavotu. 2008. gada trešajā ceturksnī starptautiskā finanšu krīze izraisīja vispārēju ekonomiskās aktivitātes samazināšanos un recesijas iestāšanos daudzās valstīs, arī Latvijā.

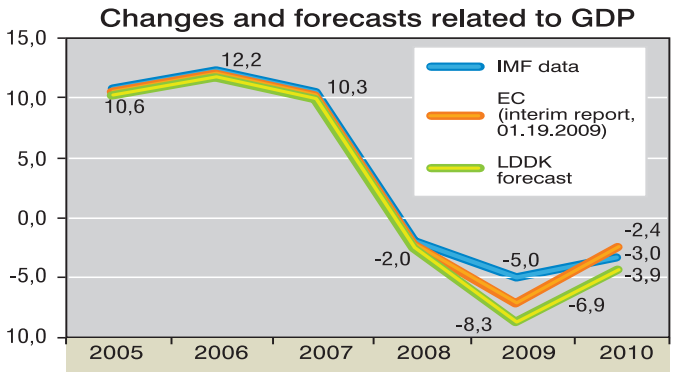

Avots: SVF, EK un LDDK dati par Latvijas IKP izmaiņām un prognozes

Tādējādi vērojams straujš bezdarba pieaugums, kas kulmināciju ASV sasniedza 2009. gada janvārī, kad vienas dienas laikā darbu zaudēja 70 000 darba ņēmēju. Latvijā bezdarba pieaugums turpināsies visu gadu, pēc pesimistiskām prognozēm, gada nogalē sasniedzot 19%.

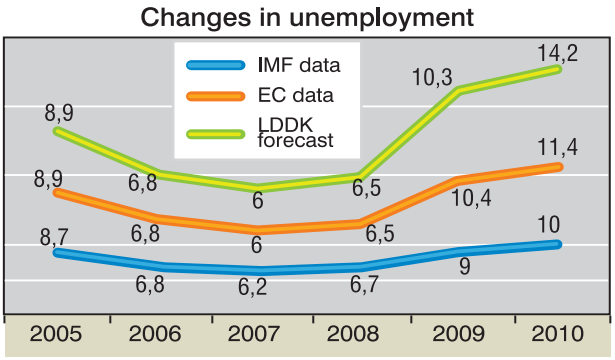

Avots: SVF, EK un LDDK dati par Latvijas bezdarba līmeņa izmaiņām un prognozes

Neskaidras rīcības politikas un neskaidras komunikācijas dēļ attiecībā uz banku sistēmas stabilizāciju (arī *Parex bankas* nacionalizāciju) investīciju apjomi 2008. gada pēdējā ceturksnī piedzīvoja kritumu. No ekonomikas aizplūda ievērojams finanšu resursu apjoms, un kopējais depozītu apjoms komercbankās samazinājās par 10%.

Eiropas valstis, lai stabilizētu ekonomiku un atjaunotu ekonomisko aktivitāti, iegulda milzīgus līdzekļus banku sektorā, kā arī plāno ieviest nodokļu atvieglojumu iniciatīvas un atbalsta programmas uzņēmumiem. Daudzas ES valstis ir ieviesušas banku glābšanas plānus, kuri tiek īstenoti, iepludinot kapitālu, ieviešot garantiju plānus vai iegādājoties aktīvus. Kapitāla iepludināšana un aktīvu iegāde eiro zonā sasniedz 300 miljardus EUR, kas veido 3,3% eiro zonas IKP. Savukārt kopējais izsniegto garantiju apjoms sasniedz gandrīz 1700 miljardus EUR, kas veido 19% no eiro zonas IKP.

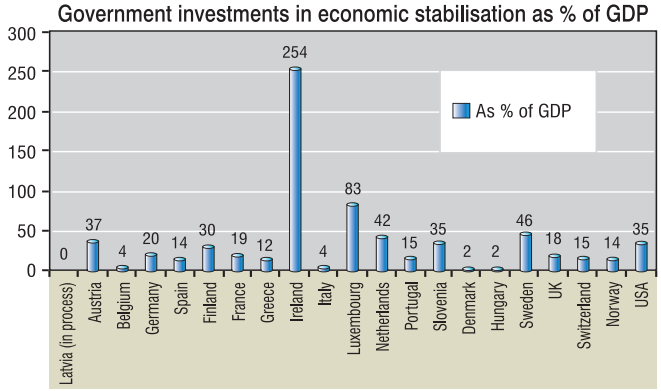

Avots: ECB, Eurostat (līdz 2008. gada decembrim)

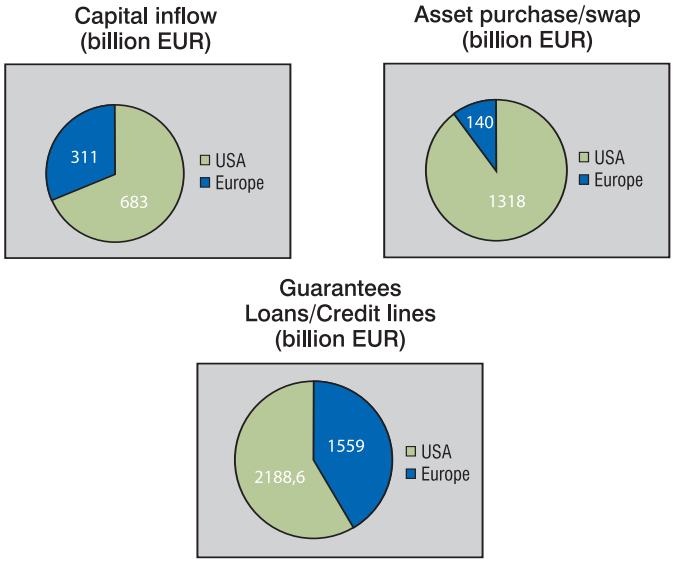

Avots: ECB, Eurostat (līdz 2008. gada decembrim)

Latvijā rīcība ir atšķirīga. Ņemot vērā situāciju finanšu sektorā, tā glābšanai un lata kursa stabilitātes nodrošināšanai bija nepieciešams aizņemties naudas līdzekļus no ārvalstu institūcijām, bet par atbalsta sniegšanu uzņēmējdarbībai tiešā veidā, lai saglabātu patēriņu un esošās darba vietas un radītu jaunas, notiek vilcināšanās. Tādējādi darba devēji ir spiesti rīkoties nekavējoties un krasi samazināt izmaksas. Sarūk arī valsts budžeta ieņēmumi un rada ekonomikai zaudējumus.

Aizvadītā gada beigās valdība apņēmās veikt virkni strukturālo reformu, lai stabilizētu ekonomiku, tostarp realizējot Latvijas Nacionālo Lisabonas programmu un Makroekonomikas situācijas stabilizācijas programmu 2008.–2009. gadam. Dokumenti paredz īstenot pasākumus jaunu produktu un tehnoloģiju attīstības veicināšanai, t.sk. veicinot privātā sektora lielāku iesaisti pētniecībā un attīstībā, darba tirgus elastības palielināšanā un eksporta veicināšanā, kā arī izmantot citus finanšu instrumentus un pasākumus ar mērķi uzlabot uzņēmējdarbības vidi.

2008. gada 11. decembrī Saeimā apstiprinātās Latvijas ekonomikas stabilizācijas un izaugsmes atjaunošanas programmas mērķi ir Latvijas ekonomikas stabilizācija, ilgtspējīgas stabilitātes atjaunošana un tautsaimniecības starptautiskās konkurētspējas uzlabošana. Programmas mērķu sasniegšanai nepieciešama stingra monetārā politika un fiskālā politika, finanšu sektora stabilizācija un ekonomikas vispārējās konkurētspējas stabilizācija. EK un SVF jau norādījuši: lai reformas būtu veiksmīgas, valdībai un likumdevējiem jārod sociālo partneru – darba devēju organizāciju un arodbiedrību, kā arī sabiedrības – atbalsts.

LDDK ģenerāldirektore Elīna Egle, Ministru prezidents Ivars Godmanis, LDDK prezidents Vitālijs Gavrilovs LDDK līderu brokastīs.

LDDK prezidents Vitālijs Gavrilovs un finanšu ministrs Atis Slakteris paraksta rezolūciju par sadarbību un uzdevumiem uzņēmējdarbības veicināšanai.

Primāri ekonomikas konkurētspējas uzlabošanai ir nepieciešams atjaunot finanšu līdzekļu plūsmu tautsaimniecībā. Uzņēmējiem pašreizējos ekonomiskajos apstākļos lielākās problēmas sagādā tieši grūtības piesaistīt finansējumu pat īstermiņa likviditātes nodrošināšanai.

Komersantu un līdz ar to arī valsts konkurētspējas pamatā ir eksports. Ekonomikas stimulēšanas pasākumi tiek plānoti, liekot būtisku uzsvaru uz uzņēmumu eksporta potenciāla attīstību apstrādes rūpniecībā un pakalpojumus eksportējošām nozarēm. Atbalsts eksportējošiem uzņēmumiem tiks sniegts dažādu programmu, kā arī ieguldījuma fonda speciālā atbalsta instrumenta – eksporta kredīta – ietvaros. Ņemot vērā straujās globālās izmaiņas pasaules ekonomikā un starptautiskās tirdzniecības lejupslīdi, nepieciešams pilnveidot eksporta atbalsta instrumentus, izstrādājot efektīvu eksporta stratēģiju. Jāpārskata eksporta atbalsta instrumenti un strukturālais ietvars.

Būtiskākie sasniegumi 2008. gadā tautsaimniecības un finanšu jomā

- Piedalīšanās zinātniskajās un praktiskajās konferencēs, veicinot izpratni par biznesa iespējām un ierobežojumiem iesaistīties pētniecības projektos, aktualizētas uzņēmumu grūtības aizsargāt intelektuālo īpašumu ES līmenī.
- Sadarbībā ar EM, LDDK biedriem un Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameru (LTRK) sniegti rezultatīvi priekšlikumi izmaiņām UIN atlaižu piemērošanā peļņai, investīcijām attīstībā un izpētē (R&D). Sniegts atbalsts LDDK pārstāvētajām nozarēm, lai virzītu resursus produktu un pakalpojumu ražošanas attīstībai un administratīvo šķēršļu mazināšanai.
- LDDK atbalstījusi nozaru rīcībpolitikas veidošanu, lai radītu uzņēmējdarbībai labvēlīgu nodokļu politiku un mazinātu administratīvos šķēršļus, piemēram, telekomunikāciju, pārtikas ražošanas, transporta nozarēs, mazumtirdzniecībā.
- Apmierinoši vērtējamas sarunas ar valdību, Labklājības ministriju (LM) un Finanšu ministriju (FM) par gada neapliekamā minimuma un iedzīvotāju ienākuma nodokļa apmēru, kā arī minimālās darba algas paaugstināšanu, nodrošinot samērīgu izmaksu pieaugumu un pirktspējas veicināšanu.
- Progress nav panākts, rosinot izmaiņas Komerclikumā un izstrādājot atsevišķu darbinieku finansiālās līdzdalības likumu nodokļu atlaižu piemērošanai akciju opcijām. Atbrīvojot tās no sociālajām iemaksām, tiktu veicināta darbinieku finansiālā līdzdalība un ieinteresētība uzņēmuma attīstībā.
- Gūts atbalsts LDDK priekšlikumiem PVN likumā un aizsākts darbs pie jauniem PVN un iedzīvotāju ienākuma nodokļa likumiem, kuriem jāstājas spēkā 2010. gadā. Grozījumi likumā "Par nodokļiem un nodevām" nosaka tiesības VID sadalīt nodokļu parādu vai atlikt tā samaksu.
- LDDK norādījusi uz nelabvēlīgām sekām sabiedrības veselībai, valsts budžeta ieņēmumiem un godīgai konkurencei, paaugstinot nodokļus sociāli jutīgām nozarēm 2009. gadā apstākļos, kad pieaug bezdarba riski

un samazinās iedzīvotāju pirktspējai.

■ LDDK aktīvi piedalījusies politikas plānošanas dokumentu izstrādē un publiskās debatēs, lai sekmētu makroekonomisko stabilitāti un tuvinātu Latviju eiro ieviešanai.

■ LDDK iestājās par ES struktūrfondu pieejamību un valsts finansējuma saglabāšanu 2009. gada valsts budžetā, lai stiprinātu uzņēmumu konkurētspēju.

■ Sagatavoti priekšlikumi publiskās pārvaldes efektivitātes kāpināšanai – funkciju dublēšanās novēršanai, neraksturīgu funkciju novēršanai un novecojušu funkciju optimizācijai, kā arī atalgojuma politikas sakārtošanai un e-pārvaldes attīstībai.

Pārrobežu tirdzniecība

LDDK sniedza priekšlikumus ES struktūrfondu finansējuma ietvaros, lai nodrošinātu ārējo tirgu efektīvāku apgūšanu un veiktu to izpēti. Rosināta Latvijas ārējās ekonomiskās politikas ieviešanas audita veikšana un ārējo ekonomisko attiecību nostiprināšana reģionā un kaimiņvalstīs. Ārvalstīs strādājošie diplomāti iepazīstināti ar tautsaimniecības aktualitātēm un uzņēmumu vajadzībām.

Ņemot vērā, ka pārrobežu tirdzniecības ziņā Latvija ieņem 25. vietu salīdzinājumā ar 2008. gadu, kad tā atradās 18. vietā, ievērojami atpaliekot no tādām valstīm kā Dānija (3. vieta), Somija (4. vieta) un Norvēģija (7. vieta) un esot vienādās pozīcijās ar Lietuvu (23. vieta), LDDK jāiesaistās arī pārrobežu tirdzniecības jautājumu risināšanā, sniedzot atbalstu LTRK. Līdz šim noteicošais faktors Latvijas pozīcijas zaudēšanai bijis eksporta izmaksu pieaugums par 12%, bet importa izmaksu pieaugums par 5,88%. Nākotnē cīņa par vietu starptautiskajos tirgos kļūs vēl sīvāka, spēja sabalansēt cenu un radīt konkurētspējas priekšrocības būs īpaši svarīga.

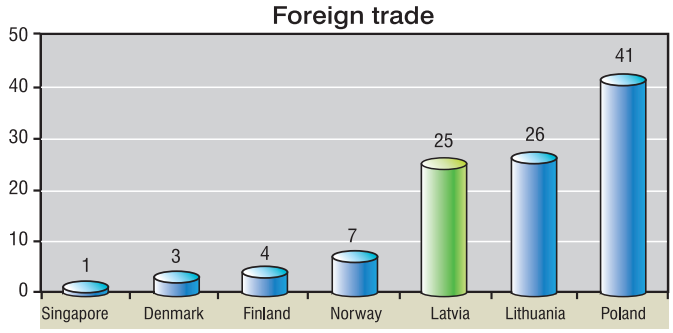

Avots: Doing Business vieta 2008

Saskaņā ar *Doing Business* ziņojumu par Latviju 2009 ar eksportu saistītās izmaksas pārsniedz importa izmaksas par 5,6% un eksporta noformēšanai ir nepieciešams par 7,6% vairāk laika nekā importa noformēšanai. Investīciju aizsardzības indeksa ziņā Latvija saglabā stabilu novērtējumu (5,7) un ir līdzvērtīga tādai valstij kā Somija (5,7), ieņemot 53. vietu un nedaudz atpaliekot no Polijas (6,0), Dānijas (6,3) un Norvēģijas (6,7), bet esot priekšā Lietuvai (5,0).

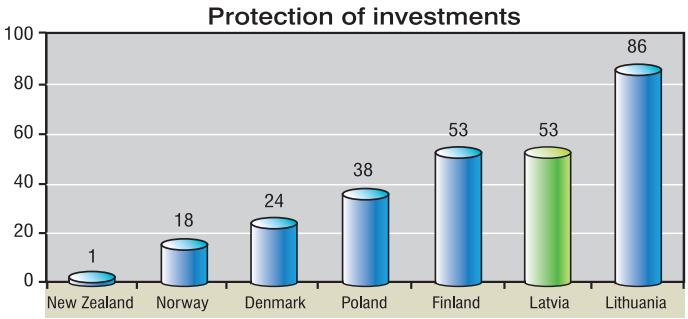

Avots: Doing Business vieta 2008

Taču Latvija salīdzinājumā ar Somiju, atrodoties vienādās pozīcijās investīciju aizsardzības jomā, krietni atpaliek pārrobežu tirdzniecības jomā, kur saskaņā ar *Doing Business* ziņojumu par Latviju 2009 ir pieaugušas eksporta izmaksas, turklāt Latvijā importēt ir lētāk nekā eksportēt.

Eksports	Imports
Nepieciešamie dokumenti (skaits): 6	Nepieciešamie dokumenti (skaits): 6
Laiks (dienas): 13	Laiks (dienas): 12
Izmaksas (ASV $ par kravu): 900	Izmaksas (ASV $ par kravu): 850

Avots: Doing Business rank 2008

2009. gada uzdevumi

■ Uzlabot uzņēmējdarbības uzsākšanas un izbeigšanas procedūras.

■ Pilnveidot nozaru politikas plānošanas dokumentus un normatīvo regulējumu.

■ Izveidot ilgtspējīgu nodokļu politiku un nodevu sistēmu, izstrādājot nodokļu pamatnostādnes un sekmējot plānveidīgas nodokļu politikas ieviešanu Latvijā.

■ Pārskatīt PVN paaugstinātās likmes, uzlabot PVN atmaksas kārtību, izstrādāt PVN likmju izvēles normas un reversā PVN piemērošanas kārtību, pārtraukt PVN avansa maksājumus valsts budžetā.

■ Stabilizēt finanšu sektoru un atjaunot finanšu līdzekļu plūsmu tautsaimniecībā – nodrošināt uzņēmējdarbībai finanšu instrumentus 1 miljarda latu apjomā gadā, prioritāri īstenojot valsts atbalstu ar valsts īpašumā esošo banku starpniecību. Banku sektorā radīt labvēlīgus priekšnosacījumus, kas ļautu atjaunot uzņēmējdarbības kreditēšanu un radītu parādu sloga efektīvu sadali starp bankām un kredīta ņēmējiem.

■ Pilnveidot antidempinga likumdošanu un nostiprināt Latvijas uzņēmumu konkurētspēju.

■ Vienkāršot ES fondu ieviešanas procedūras un paātrināt finansējuma aprites ātrumu.

■ Izveidot starptautiskā aizdevuma uzraudzības komisiju ar sociālo partneru un Latvijas Pašvaldību savienības (LPS) pārstāvju līdzdalību, kā arī nodrošināt monitoringa pasākumu īstenošanu fiskālās politikas izmaiņu, atalgojuma un konkurētspējas jomā.

■ Veikt pasākumus, kas atjauno ekonomisko aktivitāti un paaugstina konkurētspēju, – uzlabot pārrobežu tirdzniecību, paaugstināt uzņēmēju eksporta potenciālu.

■ Aizsargāt uzņēmumu investīciju aizsardzību Latvijā un ārvalstīs.

Latvijas Kokrūpniecības federācijas izpilddirektors Kristaps Klauss, Finanšu ministrs Atis Slakteris, LDDK viceprezidente Aiva Vīksna, LDDK prezidents Vitālijs Gavrilovs sarunās ar Starptautiskā Valūtas fonda pārstāvjiem.

Elastdrošība – sakārtota darba attiecību vide, darba ražīguma pieaugums un produktivitātes kāpināšana

Biznesa ilgtspējas un efektīvas darba organizācijas nodrošināšanai ir būtiski sakārtot darba devēju un darbinieku attiecības, ņemot vērā elastdrošības (*flexicurity*) principus. Šie principi paredz darba tirgus elastības un nodarbinātības drošības līdzsvaru, kā arī aktīvu nodarbinātības politiku. Elastdrošības mērķis ir savienot sociālo taisnīgumu ar augstiem ekonomiskajiem rādītājiem.

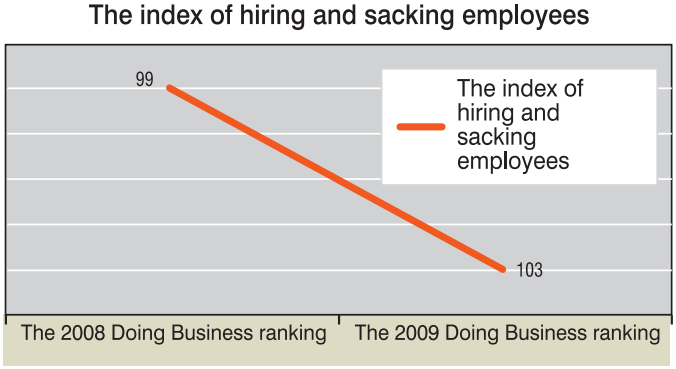

Avots: Doing Business

Pētījuma rezultāti rāda, ka Latvijai pasliktinājies darbinieku pieņemšanas un atlaišanas kārtības rādītājs, ņemot vērā citu valstu darbību, lai ieviestu elastdrošības principus.

Darba devēji, tostarp valsts kā darba devējs, ir atbildīgi par darba dzīves kvalitātes paaugstināšanu, kas veicinātu cilvēku labklājību un darba devēju konkurētspēju, jo sakārtotā, drošā un veselībai nekaitīgā darba vidē pieaug strādājošo darba efektivitāte un kvalitāte, kopumā paaugstinot uzņēmējdarbības konkurētspēju un produktivitāti. Reformu laikā ir īpaši grūti saglabāt saskanīgas un līdzatbildīgas attiecības starp darba devējiem un darbiniekiem. Ar elastdrošības principos balstītu pasākumu kopumu ir jāveicina darba tirgus elastība, darba organizācijas un darba tiesisko attiecību uzlabošana, vienlaikus nodrošinot pietiekamus sociālās aizsardzības pasākumus. Lai šos pasākumus veiktu, jāspēj vienoties par konkrētiem soļiem sociālajiem partneriem nozaru un nacionālā līmenī.

Sakārtotas partnerattiecības ir priekšnoteikums atbildīgu pārmaiņu vadībai

Pamats sociālajam dialogam nacionālajā līmenī patlaban ir 2007. gadā noslēgtā ģenerālvienošanās starp LDDK un LBAS, kas pārskatīta 2008. gadā. Uzsvars tika likts uz Latvijas tautsaimniecības ilgtspējīgu attīstību, darba attiecību kultūras un darba vides uzlabošanu un stipras organizētās pilsoniskās sabiedrības veidošanu. 2008. gadā LDDK sadarbībā ar Vācijas Darba devēju konfederāciju (*BDA*) pabeidza projekta „Sociālais dialogs Eiropas un nacionālajā līmenī" īstenošanu, kura ietvaros eksperti uzsvēra, ka Latvijas nacionālā sociālā dialoga modelis ir viens no veiksmīgākajiem praktiski realizētajiem sociālā dialoga modeļiem Eiropā darba devēju interešu pārstāvībai. Tika uzsvērts, ka jāstiprina sociālais dialogs nozaru līmenī, slēdzot vienošanās par nozarēm aktuāliem darbības principiem, kas sakārto attiecības starp nozares pārstāvjiem un veicina godīgu konkurenci.

LDDK noslēdz sadarbības līgumu ar Latvijas Personāla vadības asociāciju.

Pamazām pieaug arī uzņēmumu līmenī noslēgto koplīgumu skaits, kas liecina par kvalitatīva dialoga esamību starp darba devējiem un darbiniekiem. Tomēr šajā pārmaiņu laikā vērojama tendence, ka darba devēji vairs nespēj izpildīt visas koplīgumā uzņemtās saistības un nepieciešams veikt koplīguma grozījumus. Uzteicami ir tie darbinieku kolektīvi, kuri, apzinoties grūto ekonomisko situāciju un to, cik svarīgi ir atbalstīt darba devējus, piekrīt saprātīgiem grozījumiem. Gadījumos, kad šādas darbinieku izpratnes nav, darba devēji, kļūstot par situācijas ķīlniekiem, ir spiesti noslēgtos koplīgumus pārkāpt, bez izmaiņu saskaņošanas ar darbiniekiem samazinot koplīgumos paredzētos papildu labumus. Šādi rīkojoties, var rasties darba strīdi, pasliktināties uzņēmumu un Latvijas darba devēju reputācija sabiedrībā.

Tā kā darba devēji ir spiesti optimizēt izdevumus, reizēm tas tiek darīts, arī mazinot darba aizsardzības pasākumu izmaksas, kas ilgtermiņā var radīt papildu izdevumus darbinieku veselības uzturēšanai. Plānojot izdevumus darba aizsardzības prasību ievērošanai un uzlabošanai, svarīgi atcerēties, ka darba aizsardzības pasākumos ieguldītie līdzekļi netieši atmaksājas un no tā ieguvēji ir gan darba devēji, gan darbinieki. Lai darba devējiem sniegtu atbalstu darba tiesisko un darba aizsardzības normatīvo aktu praktiskajā piemērošanā, LDDK 2008. gadā sāka īstenot ESF projektu „Darba attiecību un darba drošības normatīvo aktu praktiska piemērošana nozarēs un uzņēmumos". Projekta mērķis – samazināt pārkāpumu un nelaimes gadījumu skaitu, kā arī panākt darba devēju un darbinieku pilnīgāku informētību un izpratni par prasībām darba tiesisko attiecību, darba drošības un arodveselības jomā. Projekta īstenošanas rezultātā darba attiecību un darba tirgu regulējošo normatīvo aktu pārkāpumu skaitam Valsts darba inspekcijas pārbaudītajos uzņēmumos, salīdzinot ar 2004. gadu, būtu jāsamazinās par 15%. No 2009. līdz 2013. gadam darba devējiem ir iespēja samazināt izmaksas un saņemt bezmaksas konsultācijas par darba tiesību un darba aizsardzības jautājumiem piecās Latvijas teritoriālo reģionu lielākajās pilsētās: Rīgā, Valmierā, Daugavpilī, Jelgavā un Ventspilī, kā arī bīstamo nozaru uzņēmumiem saņemt bezmaksas darba vides risku novērtējumu.

Rezultāti, kas sasniegti 2008. gadā un ļaus turpmāk samazināt uzņēmumu izmaksas

- Pieņemti grozījumi likumā „Par maternitātes un slimības apdrošināšanu", saskaņā ar kuriem darba devējiem no 2009. gada 1. janvāra par četrām dienām (no 13 uz 9 dienām) saīsināts darba devēja apmaksājamo slimības dienu skaits.

■ Panākta vienošanās par obligāto veselības pārbaužu biežuma un nepieciešamo speciālistu apskašu un izmeklējumu skaita optimizāciju. Darbos, kur nepastāv nozīmīgs risks nodarbināto drošībai un veselībai, obligāto veselības pārbaužu veikšana paredzēta retāk – līdzšinējās ikgadējās pārbaudes vietā tai jānotiek reizi trijos gados.

■ Panākta vienošanās, ka netiek virzīti plānotie grozījumi Darba likumā, kuri paredzēja noteikt summētā darba laika uzskaites ierobežojumus, kā arī atvaļinājuma pagarinājumu darbinieka bērna slimības gadījumā.

■ Noslēgta vienošanās par Eiropas sociālo partneru pamatnolīgumu ieviešanu, kuras mērķis ir palielināt darba devēju, darbinieku un to pārstāvju izpratni par uzmākšanos un vardarbību darbavietā un šādas rīcības apzināšanos, nodrošināt darba devējiem, darbiniekiem un to pārstāvjiem uz rīcību orientētu kārtību, lai atklātu, novērstu un pārvaldītu uzmākšanās un vardarbības problēmas darbavietā, kā arī sadarboties ar nevalstiskajām organizācijām, valsts un pašvaldību institūcijām, lai novērstu uzmākšanos un vardarbību darbavietās un veicinātu labas pārvaldības prakses ieviešanu darbavietās.

■ *Fontes* sadarbībā ar LDDK tika veikts ikgadējais vispārējā atalgojuma pētījums, kura rezultāti liecināja, ka atalgojuma pieauguma temps bijis straujāks nekā produktivitātes pieaugums. Pamatojoties uz pētījuma rezultātiem, tika izstrādātas rekomendācijas darba devējiem, tostarp valsts un pašvaldību institūcijām. Pētījuma rezultāti uzņēmumiem ļauj prognozēt atalgojuma politikas tendences.

■ Noslēgts sadarbības līgums ar Latvijas Personāla vadības asociāciju, lai nodrošinātu efektīvāku atbalstu uzņēmumiem atbildīgas un efektīvas atalgojuma politikas veidošanā.

■ Sniegti atzinumi par dažādiem tiesību aktu projektiem attiecībā uz atalgojumu publiskajā sektorā, lai mazinātu nesamērīgo atalgojuma pieaugumu publiskajā sektorā salīdzinājumā ar privāto sektoru.

2009. gada uzdevumi

■ Turpināt darbu pie grozījumiem Darba likumā, lai vienkāršotu darbinieku pieņemšanas un atlaišanas kārtību un samazinātu darbaspēka izmaksas, piemēram, paredzot iespēju slēgt vienošanos par profesionālās apmācības un kvalifikācijas paaugstināšanas izdevumu atmaksu, pārtraucot darba attiecības, kā arī piešķirt neapmaksātu mācību atvaļinājumu valsts eksāmenu kārtošanai.

■ Izstrādāt jaunus MK noteikumus par nelaimes gadījumu izmeklēšanas un uzskaites kārtību, lai darba devējiem atvieglotu šo gadījumu izmeklēšanu un reģistrēšanu, tādējādi samazinot administratīvo slogu, lai vienkāršotu aktu veidlapas un noteiktu, ka jāizmeklē tikai tie nelaimes gadījumi, kad darba nespēja ir ilgāka par trim diennaktīm līdzšinējās vienas diennakts vietā.

■ Turpināt darbu pie citiem jautājumiem, lai uzlabotu darba vidi darbavietā un samazinātu administratīvo slogu darba devējiem.

■ Sniegt darba devējiem atbalstu darba strīdu risināšanā uzņēmuma, nozares, reģionālā un nacionālā līmenī.

■ Pārstāvēt Latvijas darba devēju viedokli sarunās par grozījumiem Darba laika direktīvā, lai panāktu neaktīvā dežūrlaika ieviešanu un nepieļautu papildu apgrūtinājumus darba devējiem, kas radītu arī Latvijas uzņēmējiem papildu izmaksas un ierobežojumus.

■ Veicināt valsts sociālās apdrošināšanas speciālā budžeta ilgtspēju un finanšu resursu efektīvāku pārvaldīšanu – sociālo dialogu nacionālajā līmenī.

ESF projekts „Darba attiecību un darba drošības normatīvo aktu praktiska piemērošana nozarēs un uzņēmumos" 2009. gads

Projekta ietvaros LDDK nodrošinās:

■ bezmaksas konsultācijas darba tiesībās un darba aizsardzībā darba devējiem Rīgā, Jelgavā, Daugavpilī, Valmierā un Ventspilī;

■ bīstamo nozaru uzņēmumiem iespēju bez maksas saņemt darba vietu vides risku novērtējumu un nodarbināto informēšanu par viņu darba vietās pastāvošajiem darba vides riskiem, drošiem darba paņēmieniem un preventīvo kultūru darba vietās;

■ apmācības darba devējiem darba aizsardzības jautājumos;

■ informāciju par darba tiesībām un darba aizsardzības jautājumiem, uzsākot komercdarbību;

■ darba devējiem pieejamu informāciju darba aizsardzībā, papildinot izdevumu „Darba devēja rokasgrāmata".

Kvalitatīvs un pieejams cilvēkkapitāls darba ražīguma kāpināšanai

ES prognozes rāda, ka 2020. gadā darba tirgū būs nepieciešams vairāk nekā 30% strādājošo ar augstāko kvalifikāciju, 50% strādājošo ar vidējo un tikai nepilni 20% strādājošo ar zemāko kvalifikāciju. Kaut gan Latvijā tradicionāli ir ievērojams augstāko izglītību ieguvušo personu skaits un 2008. gadā būtiski palielinājies jauno zinātņu doktoru skaits gan inženierzinātnēs, gan sociālajās zinātnēs, LDDK uzsver, ka rūpīgāk jāizvērtē augstākās izglītības studiju programmu atbilstība darba tirgum.

Increasing need for workers with medium qualifications forecast

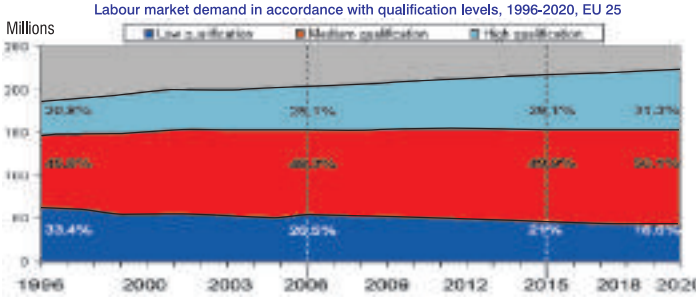

Avots: CEDEFOP, 2008

2008. gadā LDDK izsludinātā augstskolu uzņēmējdarbības vadības studiju programmu maģistru darbu konkursa rezultāti ļauj spriest par jauno vadītāju potenciālu un izteikt pārliecību, ka darbos izteiktās rekomendācijas un priekšlikumi veicinās nozaru un uzņēmumu attīstību un konkurētspēju. 2008. gada nogalē tika pieņemta koncepcija „Valsts attīstībai atbilstošs augstākās izglītības studiju programmu un studiju vietu sadalījuma pa nozarēm modelis", kam jānodrošina jaunu principu ieviešana profesionālās un augstākās izglītības finansēšanā un jāpalielina atbildība par valsts budžeta līdzekļu izmantošanu.

2008. gadā publicētajās ES darba tirgus prognozēs laika posmam līdz 2020. gadam tiek uzsvērts: lai Eiropas demogrāfiskās situācijas apstākļos nodrošinātu ekonomikas attīstībai un darba tirgum nepieciešamo strādājošo skaitu, jāpievērš lielāka uzmanība profesionālās izglītības kvalitātei un vidējās kvalifikācijas līmeņa profesiju apguvei.

In the EU's member states, the number of young people with a secondary professional education ranges from 12% to 80% of all graduates

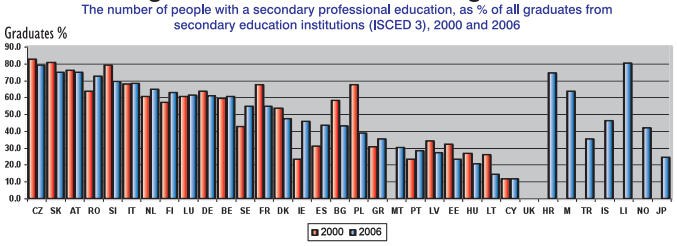

Avots: Eurostat, 2008. gada maijs

LDDK uzskata, ka nepieciešams uzlabot profesionālās izglītības kvalitāti un Latvijā palielināt izglītojamo skaitu profesionālajās izglītības iestādēs. Patlaban tikai nepilni 30% jauniešu izvēlas mācības profesionālajās izglītības iestādēs. Atbilstoši Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) datiem 75% vidusskolu absolventu turpina mācības augstākās izglītības iestādēs. Latvijas darba tirgū katru gadu ienāk ievērojami daudz jauniešu bez profesionālās kvalifikācijas un darba iemaņām, kuru sākotnējai apmācībai darbavietās tiek ieguldīti uzņēmēju resursi.

2009. gada uzdevumi

- Rosināt nodokļu atvieglojumus uzņēmēju ieguldījumiem inovācijās, investīcijām nodarbināto izglītībā, tālākizglītībā un kvalifikācijas celšanā.
- Uzsākt nozaru izpētes, cilvēkresursu attīstības un kompetenču, prasmju analīzes procesu, lai izstrādātu nozaru kvalifikācijas struktūras.
- Veicināt nozaru profesionālās tālākizglītības un kvalifikācijas celšanas sistēmas attīstību un panākt tās iestrādāšanu mūžizglītības politikas īstenošanas rīcības plānā.
- Nodrošināt darba devēju iesaistīšanos augstākās izglītības studiju programmu rezultātu atbilstības izvērtēšanā, palielinot darba devēju deleģēto ekspertu skaitu akreditācijas un kvalitātes vērtēšanas procesā.
- Iesniegt priekšlikumus jauna augstākās izglītības studiju programmu un studiju vietu finansēšanas modeļa izveidei.
- Veicināt profesionālās izglītības iestāžu optimizācijas un efektivitātes celšanas procesu, nodrošinot ESF un ERAF finanšu līdzekļu apguves uzsākšanu infrastruktūras un mācību satura attīstīšanai.
- Attīstīt sistēmu profesionālās izglītības iestāžu pedagogu tālākizglītībai un sadarbībai ar nozaru darba devējiem un uzņēmējiem.
- Celt Latvijas augstākās izglītības konkurētspēju un veicināt starptautisko atpazīstamību, piesaistot studentus un pasniedzējus, atvieglojot vīzu un uzturēšanās atļauju iegūšanas procesu.

Inovācijas

Bieži tiek uzsvērts, ka inovācijai jākļūst par Latvijas tautsaimniecības galveno virzītājspēku. 2008. gadā inovāciju pieauguma ziņā Latvija atradās vienā no pēdējām vietām ES. Atbilstoši Inovāciju progresa ziņojuma metodoloģijai valsts inovāciju attīstības svarīgākie rādītāji ir:

- ❑ cilvēkresursu attīstība (iesaistīšanās izglītības procesā);
- ❑ valsts atbalsts un finansējuma pieejamība, uzņēmēju ieguldījumi pētniecībā un attīstībā;
- ❑ patentu un intelektuālā īpašuma tiesību reģistrācija;
- ❑ jaunu un inovatīvu uzņēmumu veidošanās;
- ❑ nodarbinātība progresīvo tehnoloģiju un zināšanu ietilpīgās nozarēs un pakalpojumu jomā.

LDDK uzsver: lai uzlabotu inovācijas sistēmas attīstību, jābūt saskaņotai valsts politikai, proti, vienlaikus jāatbalsta un jāattīsta visas inovāciju sistēmas jomas – finansējums, risku dalīšana, publiskā un privātā sadarbība un darbaspēka pieejamība un attīstība.

Innovations in the EU's member states, 2008

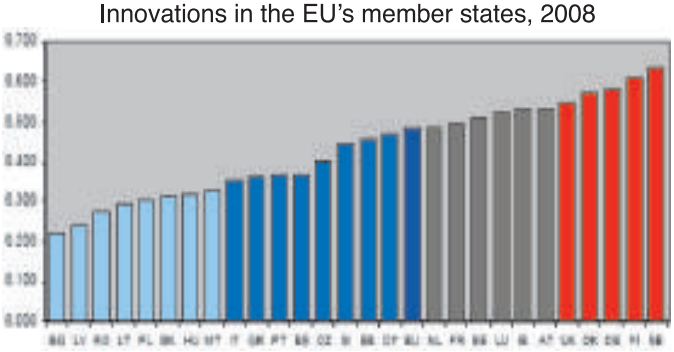

Avots: European Innovation Scoreboard 2008

Atbalsts pētniecībai un attīstībai (R&D)

LDDK vērš uzmanību uz to, ka pārējie inovāciju attīstības rādītāji Latvijai joprojām ir neapmierinoši. Kaut gan ir palielinājies valsts atbalsts zinātnei, kā arī uzņēmēju ieguldījumi pētniecībā un attīstībā, nepieciešams nodrošināt nepārtrauktu ikgadēju finansējuma pieaugumu zinātnei, lai nodrošinātu izgudrojumu un patentu skaita kāpumu. Tikai tirgus orientēto pētījumu rezultātu ieviešana ražošanā var nodrošināt inovatīvo uzņēmumu skaita pieaugumu, produktivitātes celšanos un nodarbinātības palielināšanos progresīvo tehnoloģiju un zināšanu ietilpīgās nozarēs.

2009. gada uzdevumi

- Rezultātu sasniegšanai nepieciešams nodrošināt ikgadēju valsts finansējuma pieaugumu pētniecībai un attīstībai, ne mazāku par 0,15% no iekšzemes kopprodukta, veicinot tirgus orientēto pētījumu veikšanu.
- Veicināt jaunu produktu un tehnoloģiju ieviešanu, rosinot Eiropas struktūrfondu finansējuma un atbalsta intensitātes palielināšanas iespējas.
- Nodrošināt Eiropas struktūrfondu finansējuma apgūšanu jaunu zinātnes un tehnoloģisko parku veidošanai un kompetenču centru attīstībai, kā arī klasteru atbalsta programmai, lai veicinātu sadarbības tīklu darbību.
- Iesniegt uzņēmēju priekšlikumus valsts prioritārajiem zinātnes virzieniem fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai.
- Veicināt biznesa un zinātnes sadarbību, ieguldījumus pētniecībā un modernizācijā ar sistēmisku, institucionālu un finanšu mehānismu izveidi.

Nodarbinātība

Latvijas darba tirgu 2008. gadā raksturoja bezdarba pieaugums un brīvo darba vietu skaita samazināšanās. Pašreizējā vispārējā ekonomiskās aktivitātes lejupslīde negatīvi ietekmē uzņēmējdarbības attīstību, tomēr nodarbinātības iespēju pasliktināšanās darba tirgū varētu rosināt cilvēkus sākt uzņēmējdarbību. LDDK uzsver, ka nepieciešams veicināt uzņēmējdarbības kompetences attīstīšanu ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem, lai veicinātu viņu profesionālo aktivitāti un palīdzētu rast jaunas iespējas. Valsts turpmāko ekonomikas attīstību noteiks Latvijas iedzīvotāju spēja pielāgoties jaunajiem apstākļiem, paaugstinot un paplašinot savas prasmes un profesionālās kompetences.

Atbilstoši inovāciju attīstības indikatoriem Latvijai ir viszemākie sasniegumi ES jaunu un inovatīvu uzņēmumu veidošanā un attīstībā, kā arī iedzīvotāju nodarbinātībā progresīvo tehnoloģiju un zināšanu ietilpīgās nozarēs un pakalpojumu jomā. Viens no uzņēmējdarbības vides aktivitātes rādītājiem ir valsts spēja piesaistīt augsti kvalificētus speciālistus no citām valstīm. Diemžēl Latvijā ārvalstu darbaspēks pārsvarā ir nodarbināts nozarēs ar zemu pievienoto vērtību, un kvalificēto speciālistu skaits samazināsies, ņemot vērā sociālās apdrošināšanas iemaksu griestu atcelšanu. Darbaspēkam brīvi pārvietojoties ES ietvaros, Latvija ir kļuvusi par darbaspēka izcelsmes zemi Rietumeiropas valstīm, no Latvijas izbraukušie ekonomiski aktīvie iedzīvotāji pārsvarā strādā zemas kvalifikācijas profesijās un nozarēs ar zemu pievienoto vērtību.

2008. gadā LDDK iesaistījās Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) veiktajā darba devēju aptaujā par situāciju darba tirgū. Lai nodrošinātu darba tirgus monitoringa procesu un īslaicīgo prognožu veikšanu, LDDK uzskata, ka ir nepieciešams turpmāk attīstīt darba tirgus tendenču analīzes un prognozēšanas sistēmu nozaru griezumā, iesaistot darba devēju organizācijas.

2009. gada uzdevumi

- Izstrādāt priekšlikumus bezdarba samazināšanai un aktīvu nodarbinātības pasākumu īstenošanai, lai veicinātu esošo darba vietu saglabāšanu, produktivitātes kāpināšanu un jaunu darba vietu radīšanu.
- Veicināt darbaspēka piesaistes un cilvēkresursu attīstības programmu izstrādāšanu nozarēm ar eksporta un inovācijas potenciālu.
- Sniegt priekšlikumus un atbalstu nodarbinātības un darbaspēka profesionālās un ģeogrāfiskās mobilitātes stratēģijas izstrādei Latvijā, lai nodrošinātu darbaspēka pieejamību un resursu attīstību.
- Sadarbībā ar NVA attīstīt jaunus nodarbinātības veicināšanas pasākumus darba meklētājiem ar augstāko izglītību, lai attīstītu uzņēmējspējas un uzņēmējdarbības kompetenci.
- Piedalīties bezdarbnieku un darba meklētāju apmācības programmu izstrādē, pamatojoties uz kompetenču un prasmju attīstīšanu, lai paplašinātu nodarbinātības iespējas, nodrošinātu darbaspēka profesionālo mobilitāti un novērstu pārāk šauru un neperspektīvu profesiju apguvi.
- Veicināt profesionālajā darbībā iegūto kompetenču (neformālās izglītības) atzīšanas sistēmas attīstību un iekļaušanu normatīvajos aktos.
- Veicināt ESF finansējuma pieejamību darba tirgus prognozēšanas un aktīvo nodarbinātības pasākumu īstenošanai, pieaugušo izglītības centriem un mācību uzņēmumiem, kas nodrošina pieaugušo (strādājošo un arī bezdarbnieku) profesionālo izglītību neatkarīgi no dibinātāja, nozaru kvalifikācijas un eksaminācijas centru veidošanas projektiem.

LDDK prezidents Vitālijs Gavrilovs pasniedz Efektīvas pārvaldības gada balvu Nodarbinātības valsts aģentūras direktorei Baibai Paševicai.

Uzņēmējdarbību veicinoša infrastruktūra, pieejamie energoresursi un vides aizsardzība

Latvijas reģionālā politika

2008. gadā pieņemot Attīstības plānošanas likumu, kura mērķis ir sekmēt valsts ilgtspējīgu un stabilu attīstību, veidojot plānošanas sistēmu valstī, ir radīts likumiskais ietvars plānošanas dokumentu izstrādei un ieviešanai. LDDK, piedaloties forumos un darba grupās, aktīvi iesaistījās nacionālā attīstības plāna 2007.–2013. gadam aktualizēšanā un Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas (LIAS) izstrādē. LIAS nosaka valsts ilgtermiņa attīstības prioritātes un telpiskās attīstības perspektīvu, un pēc apstiprināšanas Saeimā šī stratēģija kļūs par valsts galveno plānošanas instrumentu, kam ir likuma spēks. Visi tuvākās un tālākās nākotnes stratēģiskās plānošanas un attīstības dokumenti tiks veidoti saskaņā ar šīs stratēģijas noteiktajiem virzieniem un prioritātēm, tāpēc minētais dokuments būs īpaši nozīmīgs darba devējiem, plānojot biznesa attīstības perspektīvas.

Latvia's new administrative/territorial map

Avots: RAPLM, 2008. gada decembris.

Būtiskākais sasniegums 2008. gadā: LDDK turpināja sadarbību ar Valsts zemes dienestu, tika panāktas kadastrālās vērtības aprēķina metodikas izmaiņas, tādējādi uzņēmumiem samazinot pašvaldību budžetos maksājamo nekustamā īpašuma nodokli. Izmaiņas dos iespēju ietaupītos līdzekļus investēt ražošanas modernizācijā un attīstībā, nodarbinātības veicināšanā.

2009. gada uzdevumi

- 2009. gadā beidzas administratīvi teritoriālā reforma Latvijā, jūnijā darbu uzsāks 109 novadu domes un 9 republikas pilsētu domes. Tādējādi LDDK jāturpina uzsāktais darbs sociālā dialoga veidošanā reģionos, īpašu uzmanību pievēršot infrastruktūras attīstības, izglītības un vides jautājumiem.
- Teritoriālās attīstības veicināšanai uzņēmēji jāaicina iesaistīties pašvaldību teritoriālo plānojumu izstrādē, lai stimulētu uzņēmējdarbības attīstību reģionos.
- Jāveicina ES piešķirto līdzekļu novirzīšana un izmantošana reģionālās infrastruktūras attīstībā, kas stimulētu reģionu ekonomisko aktivitāti un jaunu eksportspējīgu uzņēmumu veidošanu.
- Sadarbībā ar Latvijas Viesnīcu un restorānu asociāciju jāturpina darbs pie Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādnēm 2009.–2015. gadam, veicinot pakalpojumu sektora attīstību un pienesumu tautsaimniecībai, kā arī jāatbalsta mazie un vidējie uzņēmumi reģionos.
- Jāveicina atbalsts mājokļu siltināšanas un energoefektivitātes pasākumiem.
- Jāatbalsta pašvaldības, lai atjaunotu to tiesības ņemt ilgtermiņa aizņēmumus un uzņemties ilgtermiņa saistības.

Sociālais dialogs reģionos

Lai veicinātu sociālo dialogu reģionos, LDDK 2009. gadā uzsāks ESF projekta „LDDK administratīvās kapacitātes stiprināšana reģionos" īstenošanu. Projekta mērķis ir veicināt reģionālā sociālā dialoga attīstību un paaugstināt sociālo partneru līdzdalību rīcībpolitikas izstrādē un īstenošanā. Projekta mērķa grupa ir institūcijas, kas nodrošina darba devēju un darba ņēmēju organizāciju interešu pārstāvību politikas lēmumu pieņemšanā pašvaldību, valsts un ES līmenī, kā arī darba devēji, darba ņēmēji un to organizācijas. Projekta īstenošanā tiks izveidotas LDDK piecas reģionālās struktūrvienības, kas būs pieejamas visiem vietējiem darba devējiem, sekmēs uzņēmēju apvienošanos darba devēju organizācijās un nodrošinās praktisku palīdzību darba devējiem reģionālā sociālā dialoga veidošanā.

2009. gadā ESF projekta „LDDK administratīvās kapacitātes stiprināšana reģionos" īstenošanas ietvaros LDDK nodrošinās:

- konsultācijas darba devējiem Rīgā, Cēsīs, Liepājā, Jēkabpilī un Rēzeknē par sociālo dialogu un sadarbības iespējām ar vietējām pašvaldībām;
- triju mācību programmu izstrādi darba devēju organizāciju vadītājiem un speciālistiem par divpusējā un trīspusējā sociālā dialoga jautājumiem, pašvaldību un uzņēmējdarbības attīstības jautājumiem;
- starptautisko, ES un Latvijas normatīvo aktu ekspertīzi darba devējiem aktuālos jautājumos;
- materiālu izstrādi par cilvēkresursu plānošanas un novērtēšanas metodēm.

Enerģētika un klimata pārmaiņas

LDDK 2008. gadā aktīvi līdzdarbojās atjaunojamo energoresursu politikas izstrādē ES un nacionālajā līmenī, iesaistot uzņēmumus diskusijā un panākot emisiju kvotu samazinājumu Latvijas uzņēmumiem. Notika aktīvs darbs vides aizsardzības pasākumu jomā, lai nodrošinātu Latvijas uzņēmumu konkurētspēju vides aizsardzības pasākumu kontekstā, kā arī tika apspriestas vides piesārņojuma un videi kaitīgo preču samazinājuma iespējas.

EU initiatives to reduce emissions

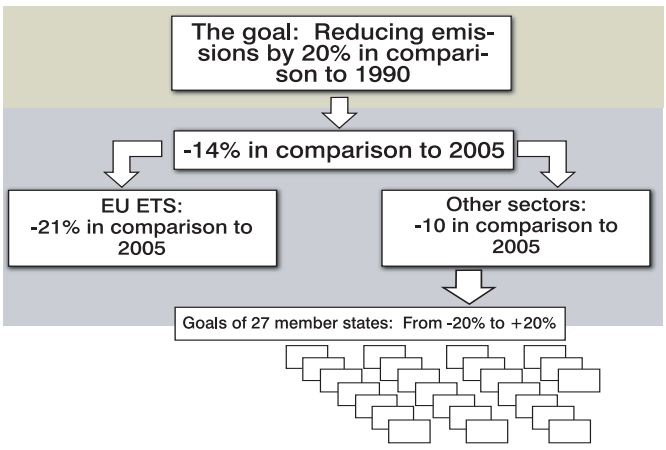

Avots: VIDM, 2008. gada decembris

LDDK rosināja pārvērtēt energoresursu tirgus regulācijas modeli Latvijā un nodrošināt neatkarīgu ekspertu vērtējumu tarifu

noteikšanai, kā tas ir citās Eiropas Ekonomikas zonas valstīs. Straujais energoresursu cenu pieaugums negatīvi ietekmēja rūpniecības konkurētspēju. LDDK ierosināja tarifu noteikšanā vadīties pēc striktiem ekonomiskajiem rādītājiem un atbilstoši tirgus un ekonomiskajai situācijai. Kopā ar Lielbritānijas vēstniecību Latvijā un Britu rūpniecības konfederāciju tika noorganizēta starptautiskā konference „Klimata pārmaiņas – kāpēc tas ir svarīgi biznesam?", lai apgūtu labāko praksi energoefektivitātes kāpināšanā un rosinātu ražot videi draudzīgu produkciju Latvijā.

2008. gada nogalē Eiropas Parlaments pirmajā lasījumā apstiprināja klimata un enerģētikas paketi, kas paredz 20% emisiju samazinājumu dalībvalstīs 2020. gadā. Par Latvijas nozīmīgu panākumu uzskatāma atskaites perioda noteikšana pret 1990. gadu, nevis 2005. gadu, kas Latvijas gadījumā nozīmē 14% emisiju samazinājumu.

2008. gadā tika atklāta diskusija par Zaļo grāmatu attiecībā uz ES teritoriālo kohēziju, kas veicinātu sabalansētu attīstību visos teritoriālajos līmeņos, teritoriālā potenciāla stiprināšanu un uzlabotu ilgtspējīgu teritoriālo attīstību. Latvijai ir īpaši svarīgi saglabāt Kohēzijas politikas finansiālo atbalstu arī pēc 2014. gada, kuras ietvaros Latvija, viena no vājāk attīstītajām ES dalībvalstīm, ar ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda starpniecību saņem ievērojamu finansējumu no ES budžeta. Saskaņā ar ES Ministru padomes lēmumu par ES finanšu ietvaru 2007.–2013. gadam Latvija saņēma 4,53 miljardus eiro (3,2 miljardus latu) Kohēzijas politikas mērķu īstenošanai, taču šo resursu apguve joprojām ir gausa un to ietekme uz uzņēmumu konkurētspēju un dzīves līmeņa pieaugumu nav izvērtēta.

LIAS izstrādes gaitā eksperti secināja, ka Latvijā enerģija tiek izmantota neefektīvi un valstī ir ievērojams potenciāls enerģijas taupīšanai, tādējādi samazinot ražošanas izmaksas un veicinot produkcijas konkurētspēju. LDDK eksperti ir aktīvi iesaistījušies darba grupās gan EM un Vides ministrijā (VIDM), gan Rīgas Domē, aicinot novirzīt finansējumu energoefektivitātes pasākumu ieviešanai.

2008. gadā sadarbībā ar VIDM ir vienkāršota atļauju saņemšanas kārtība A, B un C kategorijas piesārņojuma darbībai, tādējādi par 39% samazinot administratīvo slogu uzņēmumiem. Vērtējot VIDM izstrādātos grozījumus par izlietotā iepakojuma reģenerācijas normām, kas paredzēja būtiski, par 7–31%, steidzami palielināt izlietotā iepakojuma un vienreiz lietojamo galda trauku un piederumu pārstrādes un reģenerācijas normas un ievērojami palielināt dabas resursu nodokli kartonam un plastmasai, LDDK konstatēja, ka reģenerējamo normu aprēķina metodika neatbilst esošajai situācijai, tāpēc 2009. gadā tiks turpināta diskusija ar VIDM par pārmaiņām aprēķinu kārtībā.

LDDK aktīvi iesaistījās VIDM darba grupā, kas modelēja iepakojuma depozīta sistēmas ieviešanas iespējas Latvijā, analizējot citu valstu, īpaši kaimiņvalsts Igaunijas, pieredzi, un secināja, ka pašreizējā ekonomiskajā situācijā depozīta sistēmu būtu lietderīgi ieviest tikai daudzkārt lietojamai stikla tarai, kas tiek izmantota alus ražošanā, atliekot PET un skārdeņu depozīta ieviešanu uz nenoteiktu laiku atkarībā no Latvijas ekonomiskās situācijas uzlabošanās.

2009. gada uzdevumi

- Sadarbībā ar VIDM un EM turpināt darbu likumdošanas pilnveidei un panākt, ka, piemērojot nodokļu atlaides un reinvestēto līdzekļu neaplikšanu ar nodokļiem, tiek atbalstīti uzņēmumi, kas veic energoefektivitātes pasākumus.
- Pilnveidot atjaunojamo energoresursu politiku, lai paaugstinātu Latvijas uzņēmumu konkurētspēju.
- Nepieļaut neefektīvu iepakojuma apsaimniekošanas regulējuma izveidi. Veicināt dialogu ar uzņēmējiem par depozīta sistēmas izveidi.
- Veicināt sociālo dialogu reģionu telpiskajā plānošanā un infrastruktūras attīstīšanā, sabalansējot sabiedrības, uzņēmēju intereses un vides aizsardzības prasības.

Valmieras pilsētas pašvaldības domes priekšsēdētājs Inesis Boķis saņem Efektīvas pārvaldības gada balvu kā efektīvākās pašvaldības vadītājs.

Interešu pārstāvība – Latvijas konkurētspējas priekšnoteikums

Latvijas darba devēju un uzņēmumu vietu starptautiskajā vidē noteiks pašu spēja identificēt darbības prioritātes, rast sadarbības partnerus un efektivizēt savu darbību. Līdzvērtīgu spēles noteikumu panākšana Latvijas uzņēmumiem reģionā, Eiropā un pasaulē, saņemot valsts atbalstu, būs noteicošais faktors Latvijas un tās ekonomikas konkurētspējai. LDDK 2008. gadā aicināja konceptuāli pārskatīt arī pašreizējo Latvijas Republikas nacionālo pozīciju Eiropas Savienības jautājumos, to izstrādes, apstiprināšanas un informācijas aprites kārtību, paredzot sociālo partneru iesaistīšanos.

Nākotnē nepieciešama ciešāka un efektīvāka ĀM, EM un LDDK sadarbība, lai nodrošinātu Latvijas uzņēmējiem labvēlīgu normatīvu pieņemšanu un sekmīgu ekonomisko interešu pārstāvību. Patlaban trūkst koordinēta lobiju darba ES, kā arī profesionāli sagatavotu pārstāvju darbam tajās institūcijās, kur tiek lemti darba devējiem svarīgi jautājumi. Lai atvieglotu darba devēju mērķu sasniegšanu, LDDK aicināja nodrošināt koordinētu Latvijas valsts institūciju rīcību, analīžu un pētījumu bāzes plašu izveidi Latvijas ražotāju interešu aizstāvībai.

LDDK tiekas ar LR ārlietu ministru Māri Riekstiņu un Baltijas jūras valstu padomes priekšsēdētāju Valdi Krastiņu.

Sadarbība ES

2008. gadā LDDK turpināja intensīvas konsultācijas ar Eiropas partneriem, aicinot kopā darba devēju organizāciju pārstāvjus, lai apspriestu Eiropas biznesa darba kārtības jautājumus. Pirmo reizi Latvijā viesojās EESK vadība. LDDK atbalstīja pirmā Baltijas organizētās pilsoniskās sabiedrības foruma rīkošanu. Forumā tika aktualizēts jautājums par pilsoniskās sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā – tās teorētiskajiem un praktiskajiem aspektiem gan trijās Baltijas valstīs, gan citās ES dalībvalstīs. LDDK arī turpmāk pārstāvēs Latvijas darba devēju intereses ES konsultatīvajās institūcijās.

EESK delegācija tiekas ar sociālajiem partneriem un Saeimas priekšsēdētāju Gundaru Daudzi.

2008. gada maijā LDDK sadarbībā ar EK pārstāvniecību Latvijā un Ārlietu ministriju pirmo reizi aicināja vienkopus Baltijas jūras reģiona valstu darba devēju organizāciju direktorus, lai kopīgi ar citām reģiona darba devēju un uzņēmēju organizācijām izstrādātu ieteikumus ekonomiskās izaugsmes un uzņēmējdarbības sekmēšanai reģionā. Rekomendācijas kalpoja par pamatu Latvijas valdības nostājai un *Business Europe* pozīcijai attiecībā uz ES stratēģiju Baltijas jūras reģionam. EK ar stratēģiju Baltijas jūras reģionam jānāk klajā līdz 2009. gada jūnijam.

Baltijas jūras reģiona valstu darba devēju organizāciju direktoru tikšanās.

LDDK sniedza argumentētu viedokli un veidoja vienotu darbības stratēģiju ar *Business Europe*:

- priekšlikumam Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvā par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole) (COM/2007/0844);
- grozījumiem Darba laika direktīvā (2003/88/EC);
- EK priekšlikumam Padomes direktīvai par trešo valstu valsts piederīgo ieceļošanu un uzturēšanos augsti kvalificētas nodarbinātības nolūkos (COM/2007/637);
- EK priekšlikumam Padomes direktīvai par vienlīdzīgas attieksmes principa īstenošanu neatkarīgi no reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimuma orientācijas (COM/2008/426).

LDDK ģenerāldirektore Elīna Egle, Ministru prezidents Ivars Godmanis, *Business Europe* prezidents Ernests Antuāns Seljērs, LDDK prezidents Vitālijs Gavrilovs un *Business Europe* ģenerāldirektors Filips de Buks.

Starptautiskā sadarbība un sadarbība ar NVS valstīm

LDDK 2008. gadā ir būtiski paplašinājusi starptautisko partneru loku un izveidojusi ciešāku sadarbību nacionālo valdību līmeņos ar kaimiņvalstīm Krieviju, Baltkrieviju un Ukrainu, kas līdz šim ir plaši neizmantots Latvijas produktu un pakalpojumu noieta tirgu un biznesa iespēju potenciāls. LDDK sadarbības prioritārie virzieni ir: intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzība, investīciju liberalizācija, tirdzniecības veicināšana, dubulto tarifu atcelšana.

LDDK noslēdza ekonomiskās sadarbības līgumu ar Ukrainas Darba devēju federāciju (*Federation of Employer's of Ukraine*). Līgums paredz Latvijas un Ukrainas ekonomiskās sadarbības padomes izveidi, kurā pēc paritātes principiem darbojas abu valstu darba devējus pārstāvošās organizācijas.

LDDK izveidoja ekonomiskās sadarbības padomi ar Baltkrievijas Darba devēju konfederāciju (*Союз некоммерческих организаций «Конфедерация промышленников и предпринимателей (нанимателей)»*) un vienojās par Latvijas un Baltkrievijas ekonomiskās sadarbības padomes rīcības programmu 2009. gadam. Par sadarbības padomes priekšsēdētāju no Latvijas iecelts Kirovs Lipmans. LDDK un Baltkrievijas zinātniskā un ražotāju asociācija parakstīja sadarbības līgumu, lai attīstītu sadarbību starp ražotājiem, uzņēmējiem un zinātniekiem, tādējādi sekmējot ekonomiskās attiecības starp Latviju un Baltkrieviju.

LDDK tiekas ar *Business Europe*, Ukrainas Darba devēju federāciju un Baltkrievijas Darba devēju konfederāciju.

Lai stiprinātu ekonomisko sadarbību starp ES un Krieviju, 2008. gadā Briselē LDDK piedalījās *Business Europe*, Viskrievijas darba devēju apvienības *Krievijas Rūpnieku un uzņēmēju savienība* (*RSPP*) un Viskrievijas mazās un vidējās uzņēmējdarbības sabiedriskās organizācijas *Opora Rossiji* pārstāvju sanāksmē. Tajā uzņēmēji aicināja valstu valdības radīt jaunu stratēģiski ekonomisko dialogu starp Krieviju un ES, pabeigt sarunas par Krievijas iestāšanos PTO, sākt divpusējās tirdzniecības un investīciju sarunas jaunas ekonomiskās partnerības veidošanai. 2008. gadā darbu turpināja arī LDDK un LTRK izveidotā Latvijas un Krievijas ekonomiskās sadarbības padome, un 10. novembrī Maskavā norisinājās Latvijas un Krievijas apvienotās padomes sēde, kurā Latvijas uzņēmējus vadīja Vasilijs Meļņiks.

LDDK rosināja ĀM, izstrādājot attīstības sadarbības politiku prioritārajās saņēmējvalstīs – Ukrainā, Baltkrievijā, Moldovā, Gruzijā, kā arī Afganistānā –, uzsākt sadarbību un nodot Latvijas darba devēju organizāciju un uzņēmumu pieredzi galvenajos sadarbības virzienos: labas pārvaldības veicināšana, sociālā dialoga stiprināšana, korporatīvās sociālās atbildības veicināšana, atbalsts regulējuma ieviešanā specifiskos uzņēmējdarbības vides pilnveidošanas jautājumos, izglītības kvalitātes uzlabošanā atbilstoši darba tirgus vajadzībām.

2009. gada uzdevumi

ES līmenī

- Lai uzņēmēju interesi par ES pozīcijām definētu iespējami agrīnākā diskusijas stadijā, sociālos partnerus nacionālās pozīcijas izstrādē ES jautājumos iesaistīt ar NTSP sekretariāta starpniecību.
- Lai uzņēmējdarbībai un ekonomiskajai izaugsmei kritiskie jautājumi tiktu atbilstoši atspoguļoti ES stratēģijā Baltijas jūras reģionam, saņemot arī visu ES dalībvalstu atbalstu, LDDK turpinās sekot līdzi stratēģijas pieņemšanas procesam Eiropas Parlamentā un ES Padomē.
- Pārstāvēt Latvijas darba devēju intereses *Business Europe*, darbojoties asociētā biedra statusā, un Eiropas Parlamentā, sadarbojoties ar deputātiem no Latvijas, kā arī darbojoties Eiropas Ekonomisko un sociālo lietu komitejā.

Starptautiskā līmenī

- Lai attīstītu sadarbību starp LDDK un Ukrainas Darba devēju federāciju, plānots izveidot Latvijas un Ukrainas ekonomiskās sadarbības padomi.
- Lai veicinātu Latvijas ekonomisko attiecību uzlabošanos ar Krieviju, Latvijas un Krievijas uzņēmēju ekonomiskās sadarbības padomes ietvaros tiks izstrādāti priekšlikumi un rekomendācijas Latvijas un Krievijas ekonomisko attiecību veicināšanai.
- Lai sekmētu uzņēmējdarbības un investīciju vides uzlabošanos Latvijai prioritārajos tirgos, LDDK turpinās darbu ārējās ekonomiskās politikas un attīstības sadarbības jomā, veidojot koordinētu Latvijas valsts institūciju rīcību, analīzu un pētījumu plašu bāzi Latvijas ražotāju interešu aizstāvībai, kā arī sekmējot labu pārvaldību, sociālo dialogu, korporatīvo sociālo atbildību, regulējuma ieviešanu specifiskos uzņēmējdarbības vides pilnveidošanas jautājumos trešajās valstīs.

Korporatīvā sociālā atbildība ilgtspējai

Korporatīvā sociālā atbildība (KSA) atbildīgu pārmaiņu ieviešanai ir viens no visspēcīgākajiem instrumentiem, kas darbojas uzņēmuma labā. Pēdējo desmit gadu laikā tādās jomās kā cilvēktiesības, darba tiesības, vide un pretkorupcija uzņēmumu stratēģijās integrētie desmit principi liecina par ilgtermiņa stratēģisku pieeju biznesam. No šķietami vispārīgām labas gribas vadlīnijām KSA ir kļuvusi par vienu no personāla vadības instrumentiem, ieviešot pārmaiņas organizācijā. KSA ievērošana uzņēmuma reorganizācijas laikā ļauj būtiski samazināt reputācijas riskus.

Ieejot starptautiskajos tirgos, tikpat svarīga ir sakārtota un atpazīstama uzņēmuma kvalitātes vadības pozīcija, un viens no instrumentiem tās nodrošināšanai ir ANO globālā līguma kustība. Iesaistoties šajā kustībā, ir iespēja pozicionēt sevi kā atbildīgu spēlētāju, kas zina globālos darbības principus.

LDDK īsteno KSA iniciatīvas, lai veicinātu uzņēmumu izpratni un sabiedrības atbalstu KSA, kā arī popularizētu darba devēju labo praksi.

Efektīvas pārvaldības un partnerības forums un Gada balva

LDDK un Valsts kanceleja jau otro gadu organizēja Efektīvas pārvaldības un partnerības forumu, kurā piedalījās aptuveni 300 dalībnieku – pašvaldību, valsts institūciju un uzņēmēju pārstāvji. Foruma galvenais uzdevums bija vienoties par turpmākajiem soļiem administratīvo šķēršļu mazināšanā, ieviešot praksē labus pārvaldības principus.

Valsts kancelejas direktore Gunta Veismane Efektīvas pārvaldības un partnerības foruma atklāšanā.

Ņemot vērā pārvaldības ilggadējās tradīcijas, foruma pirmajā dienā tika vērtēta Latvijas un citu valstu pieredze. Latvijas biznesam īpašs notikums bija *Business Europe* prezidenta Ernesta Antuāna Seljēra un ģenerāldirektora Filipa de Buka uzstāšanās. E. A. Seljērs foruma atklāšanas runā teica, ka „publiskā un privātā partnerība uzlabo pakalpojumu kvalitāti, nodrošina ātrāku pielāgošanos ekonomikas procesiem un lielāku kontroli pār publiskajiem izdevumiem". E. A. Seljērs aicināja nojaukt barjeras, kas kavē publiskās un privātās partnerības izmantošanu publiskās pārvaldes uzlabošanā.

Business Europe pirmo reizi viesojas Latvijā un piedalās Efektīvas pārvaldības un partnerības forumā.

Foruma otrajā dienā par tēmām „Publiskā un privātā partnerība – ekonomikas stimuls", „Ārpakalpojumi un iepirkumi – efektivitāte un pieejamība", „Publisko pakalpojumu transformācija", „E-pārvaldība – solījumi vai realitāte?", „Sadarbība un partnerība – pašvaldība", „Kā ieinteresēt pašvaldību piesaistīt biznesu?" uzstājās 40 eksperti no publiskās pārvaldes un privātā sektora, lai interaktīvās diskusijās analizētu publiskā sektora un privātā sektora sadarbības iespējas. Diskusiju un foruma dalībnieki vienojās, ka nepieciešams veikt publiskā sektora funkciju auditu, samazināt administratīvos šķēršļus, kā arī veicināt ierēdņu izpratni par sadarbības formām ar privāto sektoru.

Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras direktore Inese Šmitiņa, *Latvijas Mobilā telefona* prezidents Juris Binde, Jēkabpils pilsētas domes pārstāvis diskusijā par pārvaldības efektivitāti.

Efektīvas pārvaldības 2008. gada balvas laureāti: uzņēmumu kategorijā VAS *Latvijas Dzelzceļš* saņēma balvu par dzelzceļa nozares restrukturizāciju un koncerna pārvaldes modeļa izstrādāšanu, valsts pārvaldes iestāžu kategorijā Nodarbinātības valsts aģentūra saņēma balvu par karjeras pakalpojumu sniegšanu bezdarbniekiem, darba meklētājiem un citām bezdarba riskam pakļautām personām, bet pašvaldību kategorijā balvu saņēma Valmieras pilsētas dome par pašvaldības apmeklētāju pieņemšanas centra darbību.

Efektīvas pārvaldības gada balvas ieguvēji un nominanti.

LDDK – 15 gadu

2008. gadā LDDK atzīmēja savas darbības piecpadsmito gadskārtu. Par godu šim notikumam LDDK izdeva grāmatu „Sociālā partnerība un tirgus ekonomika Latvijā. Sarunas ar Latvijas uzņēmējiem", sveica piecus labākos uzņēmējdarbības un personāla vadības maģistrantūras darbu autorus (kopumā prominenta žūrija izvērtēja Latvijas augstskolu iesūtītos 38 darbus), aicināja interneta mājaslapā *www.latvijaspatrioti.lv* balsot par Latvijas patriotiskāko uzņēmēju un svinīgajā pieņemšanā suminā titula ieguvējus: uzņēmējus Jāni Vilnīti, AS *Liepājas papīrs*, Normundu Skauģi, SIA *Lāči*, un Gunāru Ķirsonu, SIA *LIDO*.

LDDK izdod grāmatu „Sociālā partnerība un tirgus ekonomika Latvijā. Sarunas ar Latvijas uzņēmējiem".

Latvijas Mobilais telefons SIA prezidents Juris Binde sveic labākos lietišķo pētījumu autorus.

LDDK iedegas par Latviju, atklājot balsojumu par patriotiskāko darba devēju portālā *www.latvijaspatrioti.lv* – Aigars Rostovskis, BAT *Turība*, Elīna Egle, LDDK, Dace Andersone un Gastons Neimanis, laikraksts *Dienas Bizness*.

Titula „Latvijas patriots" ieguvējs Jānis Vilnītis, AS *Liepājas papīrs*.

Titula „Latvijas patriots" ieguvējs Normunds Skauģis, SIA *Lāči*.

Laikraksta *Dienas Bizness* valdes priekšsēdētājs sveic titula „Latvijas patriots" ieguvēju uzņēmēju Gunāru Ķirsonu.

Sarunas ar Latvijas uzņēmējiem

Latvijas Republikai – 90 gadu

LDDK aktīvi iesaistījās LR proklamēšanas 90. gadadienas svētku pasākumu organizēšanā, kopīgi ar Aizsardzības ministriju izveidojot atbalsta komiteju un aicinot atbalstīt svētkus un iedegties par Latviju. Pasākumu norisi finansiāli atbalstīja vairāk nekā 30 uzņēmēju.

Valsts prezidents Valdis Zatlers ar kundzi tiekas ar uzņēmējiem, kuri sadarbībā ar LDDK un LR Aizsardzības ministriju iesaistījās Latvijas Republikas 90. gadadienas svinību organizēšanā.

Atzīmējot Latvijas Republikas 90. gadadienu, FM un VID sadarbībā ar LDDK un pilsētu domju pārstāvjiem piecos reģionos organizēja finanšu forumus un konferences, kā arī pasniedza balvas reģionu labākajiem darba devējiem. Balvas mērķis – izcelt darba devēju nozīmi un ieguldījumu reģionu attīstībā. 2008. gadā balvu saņēma: Rīgas reģionā – AS *AirBaltic Corporation*, Vidzemes reģionā – AS *Brīvais vilnis*, Kurzemes reģionā – SIA *Vika Woos*, Zemgales reģionā – AS *Dobeles dzirnavnieks*, Latgales reģionā – AS *Daugavpils lokomotīvju remonta rūpnīca*.

LDDK viceprezidente Aiva Viksna pasniedz balvu Labākajam darba devējam Latgales reģionā – AS *Daugavpils lokomotīvju remonta rūpnīca.*

Aicinām atbalstīt LDDK korporatīvās sociālās atbildības iniciatīvas 2009. gadā!

Enerģētikas platformas izveide biznesa līderiem

LDDK sadarbībā ar nozaru asociācijām aicinās vadošo uzņēmumu vadītājus un nozaru ekspertus iesaistīties enerģētikas platformā, lai īstenotu ilgtspējīgu enerģētikas politiku, nodrošinot Latvijas uzņēmumu konkurētspēju un uzlabojot energoefektivitāti.

Plānotās aktivitātes:
- ❑ diskusiju forumi par enerģētikas jautājumiem;
- ❑ viedokļu konsolidācijas un ieteikumu izstrāde atbildīgajiem politikas veidotājiem, lai izpildītu ES izvirzītos mērķus.

Korporatīvās sociālās atbildības platforma

Korporatīvā sociālā atbildība (KSA) – atbildīgu pārmaiņu ieviešanas instruments. LDDK vēlas veicināt uzņēmēju izpratni un sabiedrības atbalstu KSA būtiskajai lomai uzņēmuma attīstībā un sabiedrības labklājības celšanā (integrācija uzņēmuma stratēģijā), aicinot biznesa sabiedrību un nevalstiskās organizācijas vienoties par kopīgu redzējumu KSA Latvijā.

Plānotās aktivitātes:
- ❑ KSA ieviešana un atbalsts Latvijā – priekšlikumu izstrāde;
- ❑ KSA indeksa izveide uzņēmumu reputācijas paaugstināšanai.

Labākā darba devēja godināšana reģionos

Lai godinātu uzņēmīgākos un sociāli atbildīgākos darba devējus Latvijā, LDDK arī šogad sveiks labākos darba devējus piecos Latvijas plānošanas reģionos. Balvas mērķis ir izcelt darba devēju lomu un ieguldījumu dinamiskā un līdzsvarotā reģionu attīstībā.

Efektīvas pārvaldības un partnerības forums

Efektīvas pārvaldības un partnerības forumā tiks vērtēts, kā iepriekš izteiktās rekomendācijas tiek ieviestas dzīvē. Forumā tiks apskatīti piemēri, kā uzņēmumi un organizācijas ir spējušas sekmīgi strādāt arī globālās finanšu krīzes apstākļos. Notiks ekspertu, uzņēmēju un atbildīgo amatpersonu diskusijas.

Efektīvas pārvaldības gada balva

LDDK jau trešo gadu pēc kārtas sadarbībā ar Valsts kanceleju vērtēs labākos efektīvas pārvaldības piemērus valsts pārvaldē, pašvaldībās un uzņēmumos. Žūrija līdz šim ir vērtējusi efektīvu pārvaldību šādos aspektos: pārvaldības struktūras efektivitāte, efektīvas inovācijas un radošums, efektīvas pārvaldības ieviešanas ilgtspēja un rezultāti. Šogad vērtēsim uzņēmumu, pašvaldību un valsts institūciju efektivitāti no pārmaiņu vadības un riska vadības aspektiem.

Pakalpojumi LDDK biedriem

2008. gadā LDDK pakalpojumu **„Normatīvo aktu monitoringa datubāze un konsultāciju platformu portāls *www.lobijs.lv*"** izmantoja 47% reģistrēto lietotāju. LDDK 2009. gadā ir izvirzījusi mērķi sasniegt 65% reģistrēto lietotāju iesaisti viedokļu konsolidēšanā.

www.lobijs.lv – Involvement of Experts in the Consolidation of Views

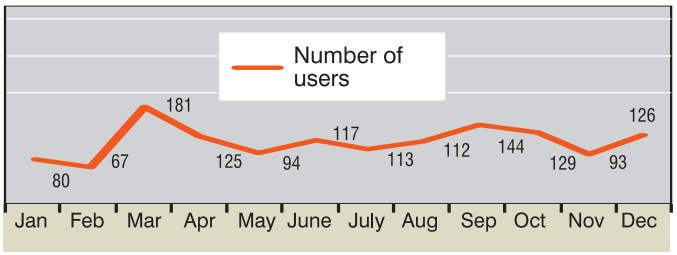

Avots: www.lobijs.lv statistika

LDDK pakalpojumu **„Apmācības un semināri biedriem"** izmantoja 120 eksperti, piedaloties piecos LDDK organizētajos apmācību pasākumos par tēmām: darba normēšanas jautājumi, KSA uzņēmumā, darba drošības loma sociālajā politikā u.c.

❑ 2009. gadā LDDK piedalīsies sadarbības projektā "*Transfer of Innovation*", kas dos iespēju biedriem piedāvāt apmācības sadarbībā ar Latvijas Universitāti un *Institute of Professional Financial Managers (UK)* par šādām tēmām*: International Financial Reporting Standards, Managerial Accounting, Strategic Planning, Strategic Management, Applying Internal Control and Internal Audit in Enterprises, Methods of Evaluating Enterprise Financial Condition, Financial Management.*

❑ Ņemot vērā, ka LDDK 2009. gadā uzsāks realizēt divus vērienīgus ESF projektus, kopējais apmācību pasākumu skaits un plānotais dalībnieku skaits tiek plānots attiecīgi 39 un 600. Saviem biedriem 2009. gadā LDDK piedāvās arī apmācību programmas par korporatīvās sociālās atbildības, lobēšanas un ES tēmām.

❑ 2008. gadā LDDK organizēja konferences par sociālā dialoga tēmām: sociālo dialogu Eiropas un nacionālajā līmenī un Baltijas valstu sociālo dialogu. Konferences tapa, pateicoties Vācijas Darba devēju konfederācijas (*BDA*) un Vācijas valdības realizētajam projektam.

2008. gadā LDDK pakalpojums **„Pieredzes apmaiņas pasākumi biedriem"** tika realizēts sadarbībā ar projekta *BOSMIPII* vadošo partneri *Business Europe*. Projekts notika sadarbībā arī ar LDDK un Rumānijas Darba devēju konfederāciju. Tā mērķis bija veicināt partnerības un pieredzes apmaiņas iniciatīvas par darba drošības un veselības aizsardzības jautājumiem. LDDK iepazīstināja ar savu pieredzi uzņēmēju un darba devēju organizāciju vadībā un dalījās zināšanās par interešu pārstāvniecības metodēm, lai risinātu darba drošības un darba aizsardzības jautājumus. 2009.gadā pieredzes apmaiņas projekta pasākumi notiks Turcijā.

2008. gadā LDDK turpināja izstrādāt un izdot **ikmēneša informatīvo ziņojumu „Bizness Eiropā"**. 2009. gadā tiks paplašināts ziņojuma saņēmēju skaits.

Pakalpojuma **„Atbalsts tirgus pētījumu nodrošināšanā"** ietvaros LDDK kopīgi ar NVA strādāja pie pētījuma par darbaspēka īstermiņa pieprasījumu nozarēs. Tika veikta LDDK biedru – darba dēvēju organizāciju un biedrību – aptauja par ES un starptautisko jautājumu aktualitāti organizācijās, kā arī gada nogalē LDDK organizēja biedru (uzņēmumu) aptauju par ārējās tirdzniecības prioritātēm eksporta jomā. Arī 2008. gadā LDDK turpināja sadarbību ar *Fontes Latvija*, kopīgi strādājot pie atalgojuma pētījuma.

LDDK 2008. gadā sniedza pakalpojumu **„Atbalsts projektu sagatavošanā un vadībā"**, iesaistoties kā partneris vairākos starptautiskos projektos, kas ir devis vērtīgu pienesumu LDDK ekspertu darbam un biedriem.

❑ LDDK kā partneris piedalījās projektā „Sadarbība ar darbiniekiem un to labklājības nodrošināšana uzņēmuma pārmaiņu laikā" sadarbībā ar Lielbritānijas Darba devēju konfederāciju (*CBI*) un organizāciju *UKWON*.

❑ LDDK piedalījās Čehijas Industriju konfederācijas īstenotajā projektā „*Promotion of Flexible Forms of Work trough Social Dialogue from Employers Perspectives*", kurā līdzdarbojās Slovākijas, Slovēnijas, Beļģijas, Polijas, Austrijas, Bulgārijas un Igaunijas darba devēju organizācijas. Projekta laikā tika veikts kopīgs pētījums par elastīgām darba formām visās šajās valstīs, izstrādāti un izdoti materiāli ar secinājumiem un ieteikumiem par elastīgu darba formu organizāciju šajās valstīs.

❑ Projekts "*Social Dialog*" tika realizēts sadarbībā ar Vācijas Darba devēju konfederāciju (*BDA*) un Vācijas valdības finansiālu atbalstu. Aktivitāšu mērķis – sociālā dialoga attīstības veicināšana reģionālajā, nozaru un uzņēmumu līmenī, pieredzes apmaiņa un labas prakses popularizēšana.

❑ Dalība Eiropas Komisijas līdzfinansētajā programmā „Pasākumi nodarbinātības valsts dienestu modernizācijai" ("*Actions concerning the Modernisation of Public Employment Services*").

❑ LDDK sadarbībā ar biedrību „www.brīvprātīgais.lv" realizēja projektu "Katrs darbs ir godājams".

❑ LDDK un LABS kā partneri piedalās Latvijas Pašvaldību darba devēju asociācijas vadītajā projektā „Iedzīvotāju un institūciju izglītošana darba tiesisko attiecību jomā pilsoniskās sabiedrības stiprināšanai un līdzsvarotas ekonomikas attīstībai Latvijas reģionos".

2009. gadā LDDK turpinās partnerību šādos projektos:

❑ *INTERREG IVB, Baltic Sea Region, 2008–2011* programmas ietvaros tiks realizēts projekts „*Baltic Sea Labour Network*". Projekta ietvaros tiks nodibinātas partneru attiecības starp 10 Baltijas jūras valstis pārstāvošām 27 organizācijām. Projekta mērķis ir veicināt ilgtspējīga darba tirgus veidošanos. LDDK ir projekta partneris.

❑ Projekta "*Transfer of Innovation*" ietvaros notiks apmācības sadarbībā ar Latvijas Universitāti un *Institute of Professional Financial Managers (UK)*.

LDDK padome

LDDK prezidents

Vitālijs Gavrilovs, SIA *Ladeko*

LDDK viceprezidenti

Juris Biķis, AS *Latvijas Finieris*

Ivars Strautiņš, Biznesa augstskola *Turība*

Kirovs Lipmans, AS *Grindex*

Vasilijs Meļņiks, SIA *Eiroholdings*

Teodors Tverijons, Latvijas Komercbanku asociācija

Uģis Magonis, AS *Latvijas Dzelzceļš*

Aiva Vīksna, SIA *Lietišķās informācijas dienests*

Padomes locekļi

Juris Binde, *Latvijas Mobilais telefons* SIA

Vilnis Krēsliņš, Latvijas Elektroenerģētiķu un elektrobūvnieku asociācija

Vilmārs Lucāns, Latvijas Pašvaldību darba devēju asociācija

Jevgēņijs Kalējs, Latvijas Slimnīcu biedrība

Arkādijs Suškins, Cēsu rajona uzņēmēju klubs

Gundars Strautmanis, SIA *Lattelecom*

Vilnis Rantiņš, Mašīnbūves un metālapstrādes rūpniecības uzņēmēju asociācija

Valērijs Terentjevs, AS *Liepājas metalurgs*

Andris Zorgevics, Latvijas Dzelzceļa nozares darba devēju asociācija

Jānis Naglis, Latvijas Viesnīcu un restorānu asociācija

Jānis Bertrands, SIA *Baltijas logi*

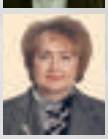

Larisa Polosuhina, SIA *Rīgas laku un krāsu rūpnīca*

Kārlis Andersons, AS *Latvijas Balzams*

Viktors Puriņš, Latvijas Būvnieku asociācija

Pateicības sadarbības partneriem par iespēju īstenot biznesam nozīmīgas interešu pārstāvības iniciatīvas

Paldies par sadarbību mūsu biedram **AS *Severstaļlat*** par Baltijas jūras reģiona valstu darba devēju organizāciju direktoru tikšanās organizēšanu.

Efektīvas pārvaldības un partnerības forums notika, pateicoties sadarbības partneriem – **Valsts kancelejai, *Swedbank*, SIA *Lattelecom, NOKIA Latvija*** un ***Komerccentrs DATI grupa***, kā arī informatīvajiem atbalstītājiem – **Latvijas Pašvaldību savienībai**, laikrakstam ***Dienas Bizness***, biznesa ziņu portālam ***db.lv*** un nacionālajai ziņu aģentūrai ***LETA***.

Pateicamies arī efektīvas pārvaldības gada balvas informatīvajam atbalstītājam – izdevumam ***Lietišķā Diena***.

LDDK izdotā grāmata „Sociālā partnerība un tirgus ekonomika Latvijā. Sarunas ar Latvijas uzņēmējiem" tapa, cieši sadarbojoties ar **SIA *Lietišķās informācijas dienests*** rosīgo kolektīvu, un par to personīgi jāpateicas **Aivai Vīksnai, Ritai Baroniņai** un redaktoram **Andrim Vanadziņam**. Pateicamies par atbalstu arī ***AS Latvijas Finieris***, bet par viesmīlību – **viesnīcai *Bergs***.

Par līdzdalību korporatīvās sociālās atbildības programmu īstenošanā sakām paldies **VAS *Latvijas Valsts meži***, savukārt par stipendijām labākajiem maģistrantiem – ***Latvijas Mobilais telefons* SIA**.

Lai veiksmīgi notiktu balsojums par patriotiskāko uzņēmēju, LDDK vēlas pateikties arī **Biznesa augstskolai *Turība***, laikraksta ***Dienas Bizness*** valdes priekšsēdētājam **Gastonam Neimanim** un galvenajai redaktorei **Dacei Andersonei, *AS AirBaltic Corporations***, portālam ***draugiem.lv*** un **nacionālajai ziņu aģentūrai *LETA***.

LDDK pateicas NTSP apakšpadomju darba devēju pārstāvjiem par ieguldīto laiku un darbu interešu pārstāvībā!

Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadome
- ❖ AS *Grindex* – **Dace Šaitere**
- ❖ Latvijas Pašvaldību darba devēju asociācija – **Gaida Lāce**
- ❖ Mašīnbūves un metālapstrādes uzņēmēju asociācija – **Andis Lejiņš**
- ❖ AS *Latvijas Finieris* – **Anda Būmane**
- ❖ SIA *BUTS* – **Pēteris Zaļmežs**

Darba lietu trīspusējās sadarbības apakšpadome
- ❖ SIA *GRIF* – **Aleksandrs Grigorjevs**
- ❖ AS *Latvenergo* – **Inga Kola**
- ❖ Mašīnbūves un metālapstrādes uzņēmēju asociācija – **Jānis Sproģis**
- ❖ AS *Inspecta Latvija* – **Pēteris Druķis**

Sociālās drošības apakšpadome
- ❖ LDDK ģenerāldirektore – **Elīna Egle**
- ❖ Cēsu rajona uzņēmēju klubs – **Arkādijs Suškins**
- ❖ SIA *REATON Ltd.* – **Laura Kalniņa**
- ❖ VAS *Latvijas Pasts* – **Aivars Kalniņš**
- ❖ SIA *Patnis* – **Zane Ozola**
- ❖ Latvijas Slimnīcu biedrība – **Jevģēņijs Kalējs**

Veselības aprūpes nozares apakšpadome
- ❖ Latvijas Slimnīcu biedrība – **Jevgēņijs Kalējs**
- ❖ SIA *Mēness aptieka* – **Marģers Zeitmanis**
- ❖ Veselības aprūpes darba devēju asociācija – **Māris Rēvalds**

Transporta, sakaru un informātikas lietu trīspusējās sadarbības apakšpadome
- ❖ SIA *Baltijas logi* – **Jānis Bertrands**
- ❖ AS *Ventspils nafta* – **Andris Uzuleņs**
- ❖ *Latvijas Mobilais telefons* SIA – **Mārtiņš Pujats**
- ❖ AS *airBaltic Corporation* – **Laila Odiņa**
- ❖ AS *Latvijas Dzelzceļš* – **Uldis Pētersons**
- ❖ Latvijas Pasažieru pārvadātāju asociācija – **Pēteris Salkazanovs**
- ❖ Latvijas Nacionālā kravas ekspeditoru un loģistikas asociācija – **Vladimirs Žerebcovs**

Vides aizsardzības lietu trīspusējās sadarbības apakšpadome
- ❖ Latvijas Atkritumu saimniecības uzņēmumu asociācija – **Vladimirs Cudečkis**
- ❖ Latvijas Ceļinieku asociācija – **Kārlis Kadiķis**
- ❖ Latvijas Kokapstrādes uzņēmēju un eksportētāju asociācija – **Jānis Mārciņš**
- ❖ LDDK reģionālās attīstības eksperts – **Andrejs Šnepsts**

Reģionālās attīstības trīspusējās sadarbības apakšpadome
- ❖ *Latvijas Valsts meži* – **Artūrs Jansons**
- ❖ Latvijas Pašvaldību darba devēju asociācija – **Vilmārs Lucāns**
- ❖ Pieaugušo un profesionālās izglītības asociācija – **Guntis Tomsons**
- ❖ Latvijas Zemnieku federācija – **Ārija Jerumane**
- ❖ LDDK reģionālās attīstības eksperts – **Andrejs Šnepsts**

LDDK BIEDRI – nozaru asociācijas

Latvijas Zemnieku federācija

LATVIJAS PĀRTIKAS UZŅĒMUMU FEDERĀCIJA

Veselības aprūpes darba devēju asociācija

Baltijas asociācija – transports un loģistika

Latvijas Mašīnbūves un metālapstrādes Rūpniecības uzņēmēju asociācija

Latvijas Pašvaldību darba devēju asociācija

Pieaugušo un profesionālās izglītības asociācija

Jūrmalas uzņēmēju biedrība

Latvijas logu un durvju ražotāju asociācija

Latvijas Ceļinieku asociācija

Latvijas Profesionālās izglītības mācību iestāžu asociācija

Latvijas nacionālās kravas ekspiditoru un loģistikas asociācija

Latvijas Elektrotehnikas un elektronikas rūpniecības asociācija

Latvijas Kūdras ražotāju asociācija

Latvijas Elektroenerģētiķu un Energobūvnieku asociācija

Tehnisko Ekspertu asociācija

Latvijas atkritumu saimniecības uzņēmumu asociācija

Latvijas Zivrūpnieku savienība

Jelgavas ražotāju un tirgotāju asociācija, Daugavpils uzņēmējdarbības attīstības asociācija, Tabakas izstrādājumu ražotāju nacionālā asociācija, Valmieras privātuzņēmēju apvienība „Ozols", Latvijas Dzelzceļa nozares darba devēju organizācija, Latvijas Neatkarīgo mežizstrādātāju asociācija

LDDK BIEDRI – uzņēmumi

LATVIJAS BIZNESA BANKA

LATVIJAS BALZAMS

Alvos SIA, Darba aizsardzība SIA, Darba aizsardzības institūts SIA, Jūrmalas ātrā palīdzība PSIA, Latvijas Neatkarīgā inspekcija SIA, Rīgas starprajonu zvejnieku kooperatīvā biedrība, Daugavkrasts SIA

Latvijas Darba devēju konfederācija

Pakalpojumi biedriem

- ***Interešu pārstāvēšana***
- ***Konsultācijas darba tiesībās un darba aizsardzības jautājumos***
- ***Normatīvo aktu projektu datubāze portālā: www.lobijs.lv***
- ***Pētījumu organizēšana un informatīvo materiālu izstrāde***
- ***Korporatīvās sociālās atbildības iniciatīvas***
- ***Konferenču un apmācību organizēšana***

Pievienojies!
Izaugsmei un labklājībai!

Informācija sabiedrībai: www.lddk.lv
Konsultācijas biedriem: www.lobijs.lv

Latvijas Darba devēju konfederācija
Vīlandes iela 12–1, Rīga, LV – 1010, Latvija
Tālrunis + 371 67225162
Fakss + 371 67224469

LDDK bezmaksas konsultatīvie centri darba devējiem darba tiesībās un darba aizsardzībā:

- Rīgā – Vīlandes ielā 12-1, tālr. 67225162
  Darba aizsardzība: darba.aizsardziba@lddk.lv
  Darba tiesības: liene@lddk.lv
- Daugavpilī – Mihoelsa ielā 43, tālr. 65424376
  Darba tiesības un darba aizsardzība: egils@lddk.lv
- Ventspilī – Lauku ielā 2, tālr. 63624949
  Darba tiesības un darba aizsardzība: agris@lddk.lv
- Valmierā – Garajā ielā 7, 206.kab., tālr. 64233448
  Darba tiesības un darba aizsardzība: dagnija@lddk.lv
- Jelgavā – Atmodas ielā 19, tālr. 63020194
  Darba tiesības un darba aizsardzība: uldis@lddk.lv

Darba laiks: otrdienās, trešdienās un ceturtdienās no plkst. 09:00 – 17:00